Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 138 (14249) | 1976 оной июниин 12, суббото | Сэн 2 мүнгэн

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭДЭЙ ҺАЙН ҺАЙХАН ЖЭШЭЭ

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэрние бодото дээрэнь бэелүүлхын, арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабарие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн ехэ хаанагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэрээ. Энэ мүрысөөндэ оролсоһон республикымнай промышленностиин, транспортын предприятинуудай, барилгын организацинуудай коллективүүдтэ шэнэ, үнэтэ үүсхэлнүүд гаргагдажа, үргэнөөр дэмжэгдэжэ байнхай. Үйлэдбэриин олон түрүү-шүүл «эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабаритай ажал» гэһэн москвагайхидай үүсхэлые дэмжэжэ, эдэбхи оролдосотойгоор ажаллажа байна.

ЛВРЗ-гэй якорьна цехэй В. П. Челмодеевэй, вагон-кузовай цехэй Н. И. Викторовэй, булад шудхалгын цехэй Д. Ф Багинай даадаг бригаданууд заводой хүдэлмэришэдэй дунда эгээл түрүүлэн энэ үүсхэлые һайшаан дэмжээд, ашаг үрын ба шанарай табан жэлдэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, эрхим шанартай продукци бүтээхэ социалис уялга абаад, иимэ уряатайгаар ажаллахыень заводойнгоо бусад хүдэлмэришэдые уряалһан байна.

Эдэ бригаданууд иимэ уялга абахын, бусад нүхэдтөө жиндахын тула һайнаар бодомжолжо үзэһэн, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха арга замуудаа элирүүлһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, В. П. Челмодеевэй бригадынхид өөһэдынгөө гол мэргэжэлһээ гадна, үшөө нэгэ-хоёр мэргэжэл шудалха юм. Хэдэн мэргэжэлтэн болоһон хүдэлмэришэд техникээ өөһэдөө заһабарилжа шадаха, һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ байна. Уралан наринжуулгын ажал эдэбхитэйгээр эрхилхэ. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ 1975 онойхитой сасуулхада 25 процентээр дээшэлүүлхэ юм. Бригадын гэшүүд табан жэлэй туршада туйлаха ажалай бүтээсын хэмжээе хоёр жэлэй туршада туйлаха гэжэ шиидээ. Иимэ ехэ бүтээсэ туйлахын тула бригада табан жэлэй туршада ехэлгэгдэхэгүй, тэрэл тоогоороо ажаллахые харзална. Эдэ бүгэдэ арга боломжонуудаа хэрэглэһэнэй ашаар табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэжэ уялга абаа. Ингэжэ тус бригадынхид урдахи зорилгоёо тодорхойлһон, тэрэнээ бэелүүлхэ хараа зам элирүүлһэн байна.

Хэрэглэгдээгүй арга боломжо хүдэлмэриин участок, бригада бүхэндэ бии. Юрын хүдэлмэришэд сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажалладаг туладаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гол фонднуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ, продукцын үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха гол арга, харгы замуудые һайн мэдэнэ ха юм. Тиимэһээ тэдэнэй гаргаһан үүсхэлнүүдэй удха шанар сэгнэшэгүй ехэ.

Эдэ үүсхэлнүүдые эдэбхитэйгээр дэмжэн дэлгэрүүлхэ шухала. Хүсэ шадалаа, оюун бэлигээ хамгын ашатай һада зорюулха, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита шадал зэргээрээ оруулалсаха гэһэн һанал эрмэлзэлтэй түрүүшүүл үүсхэлнүүдые гаргана ха юм. Хүдэлмэришэд үүсхэл гаргаһан нүхэдэйнгөө жэшээгээр өөһэдынгөө ажал хаража, согсол зоо үзэдэг, шэнэ социалис уялга абадаг.

Энээнние ЛВРЗ-гэй коллективэй жэшээ дээрэһээшье харамаар. «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн үүсхэлые заводой 1500 гаран хүдэлмэришэд дэмжээ. «Хүдэлмэришэнэй эдэбхи үүсхэлдэ — инженерэй туһаламжа, дэмжэлгэ» гэһэн шэнэ үүсхэл заводто һаяхан гаргагдаа. Энэ үүсхэлэй удха шанар мүн лэ ехэ. Хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй үйлэдбэриин холбоо барисаанай бүри бэхижэжэ, ашаг үрэтэй байхые, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудай зүбөөр, түргэнөөр шиидхэгдэхые лаблан харуулна. Тиигэжэ заводой коллективэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн улам хүгжэжэ, гүнзэгы удха шанартай боложо, шэнэ онол аргаар, түрүү дүй дүршэлөөр баяжажа байна.

Коллектив дотороо социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн эдэбхитэйшүүл предприяти бүхэндэ үсөөн бэшэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө һайн һайхан жэшээгээр нүхэдэйнгөө эдэбхи үүсхэл хүгжөөн бадаруулна, амжалта туйлахыень зорюулна.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай Валентина Гавриловагай, авиазаводой фрезеровщик Т. И. Федоровой, Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай Г. Е. Лоскутниковай жэшээ хаража үзэе. Валентина Гаврилова суртаа хүдэлдэг Александра Золотухина, Татьяна Мурзинатай зүбшэн хэлсэжэ, нооһо ээрэдэг хоёр машина гурбуулаа хангаха гэжэ шиидэһэн байна. Урдань дүрбэн хүн хоёр машина дээрэ ажалладаг һэн. Энэ бригада табан жэлэй даабарие 3 жэл 8 һара соо дүүргэхэ социалис уялга-тай.

Авиазаводой фрезеровщик Т. И. Федоров хубиингаа табан жэлэй түсэбые 3 жэл 6 һара соо дүүргэхэ гэжэ хараалаа. Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай Г. Е. Лоскутниковай даадаг гэр хабсаргагшадай комплексно бригада байгша оной түсэбые декабриин 10 болотор дүүргээд, даабариһаа гадуур 40 байра хабсарган бариха юм.

Үүсхэл гаргагшадай бодото ажалынь хэлэһэн үгэтэйнь зүрисалданагүй. Тэдэнэр жэлэй эхинһээ даабаряа үлүүгээр дүүргэжэ байнхай. Валентина Гавриловагай бригада дүрбэн һара соо хахад жэлэй даабари дүүргээд, мүнөө сентябрь һарын тоосоогоор ажаллажа эхилээ. Тэрэнэй үүсхэл дэмжэһэн нооһо һамнадаг машинын оператор Татьяна Петрова табан жэлэй туршада хоёр табан жэлэй даабари дүүргэхэ байһанаа мэдүүлээ һэн. Тэрэ гурбан һара соо хахад жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаа. Эдэ үдэрнүүдтэ байгша оной түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө. Энэ жэшээ шэнэ үүсхэлэй зоригжуулхы үүргэ элеэр харагдана.

«Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ», «Хажуудамнай гээгдэжэ ябаһан хүн байха ёһогүй», «Ажалаймнай бүтээсэ ехэ, продукциимнай шанар эрхим» гэһэн уряатай мүрысөөнэй дэлисэ улам үргэдэжэ байһаар. Эдэ бүгэдэ хадаа «Хүн бүхэнэй хүдэлмэриин эрхим шанарһаа коллективэй ажалай дээдэ зэргын ашаг үрэдэ хүрэхэеэр» гэһэн уряагай бодото бэелэл мүн болоно.

Социалис мүрысөөнэй үедэ мүндэлэн гарадаг үүсхэлнүүд нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха зорилго табина. Тиимэһээ ехэ удха шанартай. Партийна организацинуд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд түрүүшүүлэй эдэбхи үүсхэл һайшаан дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ, тэдэнэй дүй дүршэл бусадай шадабари болгохо гэжэ саг үргэлжэ анхарха ёһотой.

ЗАХААМИНАЙ МАЛШАДАЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭЕ

ХОНОГ БҮРИ—КИЛОГРАММААР

Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшадай энэ зундаа эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 1.000 граммаар нэмээхэ гэһэн үүсхэлые Хяагтын аймагай колхоз, совхозуудай мал адуулагшад зүбшэн хэлсэжэ, халуунаар дэмжэнэ. Тиигэхэ зуураа малшад бэлшээриин үеые эрхимээр хэрэглэн, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые ехээр нэмээжэ, һайнаар таргалуулхые хүсэнэ. Зарим малшад захааминанхидай жэшээгээр зунай 100 хоногой туршада 100 килограмм нэмэлтэ шэгнүүр абахаар зоригжонхой.

Аймагаймнай «Пограничный» совхоздо бэлшээн таргалуулагдаха малай хоёр гүүртэ эмхидхэгдэнхэй. Хамтадаа 536 толгой эбэртэ бодо мал мүнөө зунай байрада гаргагдаа. Тэдэ гүүртэнүүдэй нэгыень дүршэл ехэтэй малшан Гарма Чимитович Цыдыпов даажа абаа. Тэрээнтэй хамта Осор Тугутов, Николай Протасов хүдэлнэ. Эдэ нүхэд арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1 килограммһаа бага бэшээр нэмээхэ социалис уялга абаба. Тиигээд бэлшээриин түрүүшын үдэрнүүдһээ малаа һайнаар адуулхын тула ехэ оролдосо гаргана.

Энэл совхозой бэлшээн таргалуулагдаха малай нүгөөдэ гүүртые Василий Степанов ударидана. Туһалагшадынь — Михаил Грудинин, Михаил Степанов. Эдэнэр баһал үдэр бүри үхэрэй шэгнүүрые 1.000 граммаар ехэ болгохо зорилготой. Тэдэнэй хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ байһанда найдамаар. Ушарынь юуб гэбэл, эдэ нүхэд нийтын мал ажалда үнинэй хүдэлһэн, дүршэлтэн болоһон хүнүүд юм. Урда жэлнүүдтэ һайн дүнгүүдые туйладаг байгаа.

Манай аймагай Хүдэриин совхоздо дүршэлтэй ехэтэй мал адуулагшад олон. Тэдэнэр Захааминай малшадай үүсхэлые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээд, мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялганууд абаба. Эбэртэ бодо малай бэлшээридэ гаргагдахаһаа урид ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд һэргылэмжын ажал ябуулаа. Малай зунай байрада тэжээлэй дабһан абаашагданхай. Бүхы малаа түхэреэн сүүдхэдэ бэлшээхэ зорилго табигдаба.

Иван Романович Нечаевай бригадада 4 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр 318 толгой залуу мал тушаажа абанхай. Энэ зундаа үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 1 килограммаар ехэ болгохо гэжэ тэдэнэр шиидэбэ. Гавриил Григорьевич Фоминой хүтэлбэрилдэг гүүртын малшад баһал тиимэ социалис уялга абаһан байна.

Хүдэриин совхоз 619 толгой эбэртэ бодо мал зунай тунга ногоотой бэлшээридэ гаргаба. Ажахын малшад бэлшээриин хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, зунай 100 үдэрэй туршада хамта дээрээ 619 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абахаар зоригжонхой.

Аймагай бусад ажахынуудта Захааминай малшадай үүсхэл зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тиигэжэ мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр дэлгэржэ эхилбэ. Тэдэнэр хэлэһэнээ хүсэлдүүлжэ, арбадахи табан жэлэй гүрүүшын жэлдэ мяха гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхэ байна.

Ц. БАВУШЕЕВ,
аймагай газетын редактор.
Хяагтын аймаг.

ТАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТҮРГЭДХЭЕ

Хабарай һүүл — май һара эхинһээ барагдатараа хүйтэн һалхитай байжа, тарилга нилээд унжагайраа. Гэбэшье республикымнай ажахынуудай механизаторнууд тарилгаяа гол түлэб дүүргэжэ байна.

Буряадай статуправлениин суглуулһан тоо, мэдээнүүдые согсолон харахада, байгша оной июниин 7-ной байдалаар республикымнай аймагууд бүхыдөө 705.468 гектарта тарилга хээ гэхэ гү, али түсэбөө 89 процентдэ хүргэбэ. Илангаяа Бэшүүрэй, Загарайн, Кабанскын, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Хяагтын, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагууд хараалагдаһан түсэбөө бэелүүлхэ дүтэлөөд байна. Харин бусад аймагууд энэ талаар бага зэргэ гээгдэлдэ оронхой, унжагайрна гэжэ тэмдэглэлтэй.

ОРООҺОТО УРГАМАЛНУУД. Республикымнай колхоз, совхозууд орооһото ургамалнуудые тариха даабаряа 97 процент дүүргэбэ. Хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэрие эртээн... ...лжэ, эмхитэйгээр ябуулһан Захааминай, Баунтын, Хурамхаанай, Прибайкалиин, Түнхэнэй, Яруунын, Кабанскын, Хяагтын болон бусад аймагууд орооһото ургамалнуудые тариха хүдэлмэреэ ехээр унжагайруулангүй ябуулаа гэхэ гү, али түсэбөө 99—100 процент бэелүүлээд байна.

ШЭНИИСЭ. Һүүлэй мэдээгээр аймагууд бүхыдөө шэниисэеэ тарижа дүүргээ. Хараалагдаһан зорилгонь 101 процент бэелүүлэгдэбэ. Республикын олонхи аймагуудай түсэбөө сүм дүүргээд байхада саган уларилай таарамжагүй байһанһаа Хэжэнгын, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагуудай колхоз, совхозууд бусадһаа унжагайржа, даабаряа һаял 91—98 процентдэ хүргөөд байна.

ЕШМЭЭН. Байгша оной июниин 7-ной мэдээгээр республикын аймагууд 42.361 гектарта тарижа, түсэбөө 91 процент дүүргэбэ. Илангаяа Зэдын, Яруунын, Загарайн, Кабанскын, Хурамхаанай, Хяагтын, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагууд зорилгоёо амжалтатаи бэелүүлээ. Тиин гэһээ Баргажанай, Бэшүүрэй, Захааминай, Хэжэнгын, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд хараалагдаһан түсэбөө һаял хахадлаад байна.

ОБЁОС. Үнгэрһэн энэ хугасаа соо обёос тариха түсэб 93 процент, тиихэдэ Баунтын, Захааминай, Хяагтын, Түнхэнэй, Улаан-Үдын аймагууд 100—117 процентдэ хүргэжэ амжаба. Бусад аймагуудта обёос тарилга дүүрэнтэжэ байна.

ГЭРШҮҮХЭ, ХАРА ТАРЯАН, ГОРОХ, КУКУРУЗА. Республикымнай аймагууд шэниисэ, ешмээн, обёос тарихын хажуугаар гэршүүхэ тариха даабаряа 54 процент, хара таряа — 105, горох — 98, кукуруза 85 процент дүүргээд байна. Эндэ илангаяа Баргажанай, Яруунын, Хурамхаанай, Зэдын, Улаан-Үдын аймагууд гэршүүхэ тариха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Хара таряа тариха талаар Бэшүүрэй Баргажанай, горох ургуулгаар Зэдын, За... аин, Хурамхаанай аймагууд ехээр гээгдэлдэ ороод байна гэхэ гү, али зорилгоёо оройдоол 60—75 процентдэ хүргөө. Мүн тэжээлэй шухала ургамал болохо кукуруза тариха талаар Сэлэнгын, Прибайкалиин, Загарайн, Баргажанай аймагуудай ажахынууд хожомдожо, түсэбөө 47—67 процент бэелүүлбэ.

ХАРТААБХА. ОВОЩ. Статуправлениин суглуулжа согсолһон тоо, мэдээнүүдые харахада, аймагууд дилэнхидээ хартаабхаяа һуулгажа дүүргээ гэхэ гү, али 101 процентдэ хүргөөд байна. Тиин гэһээ Сэлэнгын, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Баргажанай аймагууд хараалагдаһан даабаряа 92—97 процент бэелүүлжэ, бусадһаа гээгдэшоо.

Тиихэдэ овощ тарилга республика доторнай һаял захалжа, түсэбэйнь дүүргэлтэ 33 процент болоо. Эгээл ехээр овощ таридаг Бэшүүрэй, Загарайн, Кабанскын Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудта энэ хүдэлмэри ехээр унжагайржа байна гэжэ хэлэлтэй.

НЭГЭН ДУУГААР ДЭМЖЭБЭ

Стокгольмдо Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президиумэй сесси дээрэ буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө уряа 1975 оной июнь һарада абтаһан байгаа. Энэ уряа доро гар табилгын кампани Советскэ Союзда гол түлэб энэ жэлэй июнь, июль һарануудта ябуулагдаха байна. Тиимэһээ мүнөө хаа хаанагүй иимэ хүдэлмэри эхилбэ.

Манай республика доторхи промышленна предприятинуудта, транспортын, барилгын организацинуудта, колхозууд болон совхозуудта митингнүүд, суглаанууд болож байна.

Улаан-Үдын локомотив вагон заһабарилгын заводой локомотив заһабарилгын үйлэдбэридэ ажалай һүүлээр митинг болобо. Хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд митингдэ сугларба. Тус үйлэдбэриин парткомой секретарь В. Г. Попов митинг нээгээд, Бүхэдэлхэйн Соведэй уряа тухай хуряангыгаар хөөрэжэ үгэбэ. Удаань хэдэ хэдэн хүн үгэ хэлээ.

Партиин XXV съездын делегат, локомотив-комплексно цехэй слесарь Г. Е. Бадмаев түрүүн үгэ абажа, Стокгольмдохи уряагай үгаа ехэ удха шанар тухай хэлэһэн байна. Удаань Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагша, үнинэй хүдэлмэришэн слесарь В. А. Каток, хүдэлмэришэн Е. П. Чебаток, дизельнэ цехэй ахамад мастер, тус цехэй партийна организациин секретарь А. С. Коренев гэгшэд үгэ хэлэжэ, Бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмдо баталһан уряае халуунаар дэмжэжэ байһан тухайдаа эрид шууд мэдүүлбэ.

Удаань митингдэ хабаадагшад Стокгольмдохи уряае дэмжэһэн тухай резолюци баталба. Һүүлээрнь Стокгольмдохи уряа доро гар табилган болобо. КПСС-эй XXV съездын делегат Г. Е. Бадмаев энэ уряа доро тон түрүүн гараа табиба. Удаань В. А. Каток, комсомол-залуушуулай бригадануудай бригадирнууд: В. А. Иванов, В. Н. Шаров, Социалис Ажалай Герой, дизельнэ цехэй начальник А. Н. Оширов болон бусад гараа табиһан байнад.

ЛВРЗ-гэй вагонно комбинадта мүн лэ иимэ митинг болоо. Заводой бүхы цехүүд болон участогуудта олон хүнэй хабаадалгатай митингнүүд болож, Стокгольмдохи уряае бүри мүһэн дэмжэһэн резолюцинуудые баталжа абаад, хүдэлмэришэд гараа табиһан байна.

Манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. КПСС-эй XXV съездын делегат Г. Бадмаев гараа табижа байна. 2. Зал соо.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

TACC

ШЭНЭ ҺОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВ И. ГАНДИТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Индиин Республикын Премьер-Министр Индира Гандитай июниин 10-да Кремль соо уулзаба.

Л. И. Брежневэй, И. Гандиин хоорондо болоһон хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнэй үедэ совет-индиин хоёр талын харилсаан, мүн али алиниинь һонирхуулжа байһан уласхоорондын шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи адли тэгшэ эрхэтэй, али алиндань ашатай туһатай холбоое хүгжөөлгэдэ шэнэ түлхисэ үгэһэн, Ази болон бүхы дэлхэй дээрэхи байдалыс тогтууритаи һайн болгоһон эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай совет-индиин договорой шухала удха шанартай байһаниинь тэмдэглэгдээ. Советскэ Союзай, Индиин хоорондохи хани барисаае саашадань гүнзэгырүүлгэдэ, али бүхы холбоое хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ аргатай харилсаанай шэнэ арга нүхэсэлнүүдые бэдэржэ үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ.

(ТАСС).

ПАРТИИН ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИИЕ ХАРЮУЛХАБДИ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй шэнэ ургаса хуряалгын урда тээхэнэ эльгээһэн бэшэгэн үнэн зүрхэнэй үгэнүүд бидэнэй, Доной механизаторнуудай, сэдьхэл бодолые гүнзэгыгөөр хүдэлгэбэ. Леонид Ильичэй бэшэг соо таряашадай эгээл һайн һайхан хүсэл бодол элирхэйлэгдээ, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэлэй тодо программа хараалагдаа.

Таряа хуряадаг, зөөдэг манай звено 3,5 мянган гектар талмай дээрэһээ орооһо хуряаха байна. Намартаа, хабартаа габшагай һайнаар ажаллаабди: пэгшэгэр үдхэн, үндэр гэгшын орооһо таряанай эшэ залаагаа даажа ядан, надхан найгажа байна. Уридшалан багсаамжалһанай ёһоор, гектар бүхэн 27—28 центнер ургаса үгэжэ шадаха. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, бидэнэй абаһан социалис уялгануудай нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэгдэхэ аргатай байһые гэршэлнэ.

Бидэ энэ түсэбтэ табан жэлдэ «Колос» түхэлэй дүрбэн комбайнаараа 325 мянган центнер таряа сохихо уялга абаабди. Энэ жэлэй ургаса хуряалга таряашадта түрүүшын ехэ шалгалта болохо байна. Шэнэ түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ехэ, эрхим шанартай хүдөө ажахын продукци үгэхэ гээшэ бүхы табан жэлдэ һайн эхи табиха гэһэн удхатай гэжэ Леонид Ильич Брежневэй бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Таряа хуряадаг, зөөдэг манай звено ургаса хуряалгада түгэс бэлдэгдэнхэй. Хүдэлмэриин түсэб табигдаһан байна. Орхигдошоһон СК-4 түхэлэй дүрбэн комбайн заһаабди. Эдээгээр таряагаа хадажа унагааха байнабди. Автомашинын кузовыень үндэр болгожо, монсогоршье орооһоной гээгдэхэгүйгөөр брезент дэбдеэбди.

Оньһон техникэ һайнаар мэдэдэг, агротехническэ эрдэм мэдэсэтэй хүнүүд ургаса хуряалгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар бэелүүлдэг гээшэ. Дүй дүршэлтэй, ажал хэрэгэйнгээ шадабаритад манай звеногой механизаторнууд юм. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, И. Г. Афоничев. Н. С. Уколов. Н. Д. Новиков, С. И. Верещак болон бусад болоно. Тиин бидэ партиин этигэл найдабарие харюулхабди гэжэ найдуулнабди.

Н. В. БОЧКАРЕВ,
Ростовско областиин Целинскэ районой «Московский» совхозой нэгэдхэгдэһэн оньһожоруулагдамал звеное даагша, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат.

НОГОО ЕХЭЭР ТАРИНА

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой 2-дохи отделениин механизаторнууд «КПГ-250» культиватораар хүрьһыень урбуулангүйгөөр газараа элдүүрилнэ. Иимэ аргаар газар элдүүрилхэдэ, ургамалай үндэһэн гэмтээгдэнэгүй. Тиихэдэ культиваци хэгдэһэнэй һүүлээр хяаг, хүсы ногоон таригдаха байна. Ногоо тариһанай һүүлээр газарынь катогоор нягтаруулагдан дэрэгдаха. Эдэ хүдэлмэриин удаа ногоо таригдаһан талмай һайнаар уһалагдаха.

Совхозой хоёрдохи отделениин механизаторнууд ингэжэ элдүүрилһэн 100 гектар талмайн га бүриһөө 40—50 центнер үбһэ абахаар хараална. Эндэһээ сабшагдаһан ногоон сенаж бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ юм. Тиин отделениин хүдэлмэришэд энэ жэлдэ 13 мянган центнер сенаж бэлэдхэхэ зорилготой. Энэнь нёдондоойхидо орходоо таба мянган центнерээр ехэ болоно.

А. УНАГАЕВ
«Бичурский хлебороб» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ХАНИ ХАРИЛСААМНАЙ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай эмхиин IV тоосоото конференци һаяхан Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэбэ.

— Манай республикын аймагуудта, ажалай коллективүүдтэ аха дүү Монголой Арадай Республикын ажалшадта манай хани барисаан улам үргэдэжэ байна, — гээд тоосоото элидхэл соогоо совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай эмхиин правлениин түрүүлэгшын орлогшо, түүхын эрдэмэй доктор, профессор Д. Б. Улымжиев тэмдэглэбэ. — Хэрбээ 1971 ондо манай республикада ажалай 66 коллектив энэ бүлгэмэй гэшүүд байһан һаа, мүнөө 1976 ондо энэ тоо 30-аад үлүү гаранхай. Манай конференци КПСС-эй XXV съездын һүүлдэ, МНРП-гэй XVII съездын урда тээ хоёр арадуудай хани барисаанай улам бэхижэжэ байһан үедэ үнгэргэгдэбэ.

Һүүлэй табан жэлдэ манай оронуудай арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной улам үргэдэжэ, улам бэхижэжэ байһание харуулһан олон тоото баримтанууд элидхэл соо дурдагдаба. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэдэ ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь В. В. Саржан, Буряадай нийтын эрдэмэй институдай директор Д. Д. Лубсанов, РСФСР-эй габьяата багша, Социалис Ажалай Герой Ц. Н. Номтоев, М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой ахамад мастер В. А. Гранат, Хэжэнгын аймагай больницын ахамад врач С. Ц. Цыреторов, КПСС-эй обкомой пропагандада ба агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов гэгшэд хабаадалсаба.

Конференци дээрэ совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай эмхиин правлени һунгагдаа. Правлениин түрүүлэгшээр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов, түрүүлэгшын орлогшоор нүхэд А. А. Бадиев, В. И. Титов, Д. Б. Улымжиев, харюусалгата секретаряар Ц. Ц. Дондуков һунгагдаа.

Манай корр.

Суртал бодолтойгоор, ажалша бэрхээр хүмүүжүүлхэ

МИНСК. (ТАСС). «КПСС-эй XXV съезд ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ гол шухала асуудалнууд» гэһэн бүхэсоюзна научно-практическа конференци июниин 10-да эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һууриие байгуулгада залуушуулай хабаадалсажа байһан тухай, техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудта һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгые наринжуулха тухай, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай тэрээндэ хабаадагшад хөөрэлдэнэ.

Конференцидэ хабаадагшад автомобиль бүтээдэг заводто, Минскдэхи «Горизонт» гэжэ үйлэдбэриин-техническэ нэгэдэлдэ, Солигорскын «Белорускалий» гэжэ комбинадта, мүн бусад предприяти ба ажахынуудта хүрэжэ, залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар партийна комитедүүдэй хүдэлмэритэй танилсаһан байна.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

Тосхон, hууриннаа холо шэнэhэн хүбшын оёорто Улаан-Бургааhата болон Икат гэжэ хадануудай хоорондо нэмжыhэн газар дайдые «Джилиндинский» совхоз эзэлдэг. Энэ ажахын түб hуурин ошохо гэбэл, самолёдhоо бэшэ, ондоо унаа олдохогүй.

Хоёр далитай самолёдоор Багдаринhаа час тухай ниидээд, эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, шэнэ үеын госхоной шэнжэ түхэл эли тодоор үзэгдөө hэн.

— Совхозой эмхидхэгдэhэнhээ хойшо хоёр-хоёр байратай типовой гэрнүүдые баридаг болообди. Тиигэжэ хуушан гэрнүүдээ тоохоёо болижо, шэнэ байшангуудта нүүжэ орохомнай сэhэн мэдүүлгэ профсоюзай месткомдо үгэдэг хүнүүд олон болонхой, — гэжэ совхозой хүдэлмэришэдэй профсоюзай комнтедэй түрүүлэгшэ Павел Яковлевич Хамуев хөөрэнэ.

Хорндохи зуун жэлэй асари ехэ барилга болохо Байгал-Амарай түмэр замай Баунтын аймагай газар дайда дээгүүр гараха байhантаа дашарамдуулан, 1974 оной эсэстэ эндэхи хоёр багахан колхозой hуурида «Джилиндинский» совхоз эмхидхэгдээ hэн.

Совхозой эмхидхэгдэhэн сагhаа хойшо нилээд ехэ барилга хэгдээ. 200 гаран тугалай болон 300 үхэрэй үбэлжэхэ байранууд, малшадай байха хэдэн гэрнүүд түбэй фермэдэ баригдаа. Джилиндын Адагай хүдөөгэй клуб, совхозой конторо шэнэлэгдэн hэльбэгдээ. Хүүгэдэй сад-ясли, хоёр-хоёр айлай hууха 10 гаран гэр шэнээр бодхоогдоо.

Коммунис партиингаа XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, үйлэдбэреэ улам саашадань хүгжөөхын тула гансахан байгша эндо 400 үнеэдэй байха комплекс, хэдэн зуhалан болон нүүжэ ерэhэн айлай байха найман гэр шэнээр баригдаха юм.

Сабшалан, таряалангай үрэжэл hайжаруулха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байнхай. Үбэлэй янгинама хүйтэнэй үедэ эндэхи механизаторнууд 50 гектар газарые боролжо, бургааhанhаань сэбэрлээд, хабартаа сабшалан, таряалан дээрэ шэбхэ екээр зөөгөө. Луговод-мелиоратор Данзан Бужугеевич Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг отряд 2.000 гаран тонно наг шэбхэ гаргаба.

Газарай үрэжэл hайжаруулха талаар hомологдоhон зуу мянган түхэригые ашаглахын тула байгша эндо нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Мүнөө хабартаа табан километр утатай ханааб татагдажа, 70 гектар сабшалан намаг налхиhаа хатаагдаха юм. Бүхыдөө 400 гектар сабшалан үндэhөөрөө hайжаруулагдаха байна.

Тиигэжэ 1977 онhоо эхилэн, жэл бүри 100 мянган центнер үбhэ соможо абадаг болохо зорилготой.

Энэ жэлэй хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ 13 трактор, бусад техникэнь hайнаар заhабарилагдаhан. Эдэ үдэрнүүдтэ тракторисгнар Владимир Ринчинович Папуев, Сергей Фёдорович Тюриков, Семён Никитович Засильев гэгшэд газар хахалха, үрэhэ тариха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилбэ.

Энэмнай ехэ хүйтэн уларилтай, ехэ гүнзэгыдэ гэдэдэггүй хүрбhэтэй газар юм. Эндэ тарянай ургасаhаа хүрэнгыншье орооhон абтадаггүй. Хартаабхашье хүсэд эдеэшэжэ үрдингүй хюрууда сохигдошодог. Тиимэhээ түргэн эдеэшэдэг ургамалай үрэhэ хэрэглэхые эндэхид ехэтэ оролдодог байна. Түрүүшынхиеэ байгша онhоо эхилжэ, «волонец сибирская» гэжэ сортын олон жэлэй ногоо таридаг болохонь. Арбан гектарта хүрэхэ түргэн эдеэшэдэг хартаабхын үрэhэ Шэтын областьhоо асараа.

Тобшоор хэлэбэл, арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабарые hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

БАМ-ай барилгашадые эдеэ хоолоор хангаха ажахынуудай нэгэн болохо түс совхоз hү, мяха абаха гол шэглэлтэй юм. Тиимэhээ эндэ малай олонхинь нютагай hайжаруулагдаhан, симментал болгогдоhон үүлтэрэй үхэр юм. Үнгэрэгшэ жэлhээ эхилжэ Ростовско областьhоо асарагдаhан семминтал үүлтэрэй тэдэ малые дүршэл ехэтэй хүнүүд Даша Шарипович Ринчинов гэр бүлөөрөө Хүнгэртэ гэжэ газарта харууhална.

Урда сагhаа хойшо энэ нютагта оро үсхэбэрилдэг эвенкнүүд ажаhуудаг. Мүнөө энэ совхоз 2 мянган оротой юм. Эдэниие эвенкинүүд Дагончин, Найкинчин гэгшэд гэр бүлөөрөө харууhална.

Оро үсхэбэрилхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Тиимэhээ орошод майхангуудаа сумма болгожо, ородоо ашаад лэ hара бүри нэгэ хадаhаа нүгөө хададань зөөжэ ябадаг.

Энэ ажахын орошод юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ hайн үрэ дүн түйлаа. Зуун эхэ оро бүхэнhөө 63 тугал абаа. Үүсэлжэ гүрэндэ тушааhан 120 оронь тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Нэгэшье оро өөhэдынгөө гэмээр гарзалуулаагүй. Арбадахи табан жэлэй эсэстэ 2.500 оротой болоод байха, тиигэжэ жэлдээ 200 оро үүсэлжэ, мяхынь БАМ-ай барилгашадта үгэхэ гэhэн социалис уялгаяа урагшатайгаар бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Баhал хямда сэнтэй мяха үгэдэг адуун hүрэгынь жэл бүри олошорно. Мүнөө үедэ совхоздо 520 адуу морид тоологдоно. Дүй дүршэл ехэтэн адуушад hүрэгые харууhалжа, үнгэрэгшэ жэлдэ зуун гүүн бүриhөө 57 унага абаа hэн. Гүрэндэ тушааhан 75 адууниинь тус бүридөө дунда зэргээр 550 килограмм татаа, тарган, дундуур тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа.

Совхоз дотор бүтээгдэжэ байhан бүхы хүдэлмэри холын хараатайгаар хэгдэнэ. Жэшээнь, эндэхи тоhоной заводые абажа харая. Энэнь сүүдхын 40—50 центнер hү машиндажа, тоhо, сыр гаргажа байха хүсэтэй. Харин мүнөө эндэ үдэр бүри хорёод центнер hүн тушаагдана. Харин саашадаа үдэр бүри 50 центнер hү тушаадаг болохо юм.

Нёдондоhоо хойшо энэ завод гаргаhан бүхы продукцяа түмэр замай гараха газарые шэнжэлжэ байhан зондо Муй голой адаг эльгээдэг болонхой.

Сагаан эдеэ ехээр абаха тодорхой зорилгонууд совхоз дотор табигданхан. Мүнөө жэлдэ түрүүшынхиеэ эндэ 500 тонно силос ханалагдаhан нүхэн соо дарагдаха түсэбтэй. Симментал үүлтэрэй 200 эмэ хашараг ойрын хоёр жэлэй туршада худалдажа абаха байна. Үнеэн бүриhөө жэлдээ дунда зэргээр 2.500—3.000 килограмм hү hаадаг болохо зорилго табигдана.

Байгал-Амарай түмэр замай гараха газарта эмхидхэгдэhэн совхозой түрүүшын алхамууд иимэл даа.

Н. ДАМБАЕВ

Баунтын аймаг.

Бүхэсоюзна комсомолой габшагай отрядай гэшүүдтэй хамта Таня басаган комсомолой съездhээ БАМ-ай барилгада ерээ бэлэй.

Тэрэ гэhээр хоёр жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо залуу шулуушан Таня Васина суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоо. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат юм. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай

Молдавиин ЛКСМ-эй ЦК-гай пленумдэ БАМ-да хэниис эльгээхэб гэhэн асуудалай гарахада Молдавиин түлөөлэгшэд нэгэн дуугаар Владимир Титомирай нэрые нэрлээ.

БАМ-ай барилгада ерэhэн үдэрhөө хойшо Владимир эгээл орёо, харюусалгатай хүдэлмэрндэ ябаа. БАМ — Тында трассын 141-дэхи километртэ автомобильна хүүргэ барилгада, Тында дээрэ байрын гэрнүүдые бодхоолгодо хабаадалсаhан байха юм.

Владимир Титомир олониитын хүдэлмэридэ хабаадалсана, ажалшадай депутадуудай Джелтулакска районно соведэй депутат юм.

1975 оной январь hарада Гавана хотодо совет кубын залуушуулай хоёрдохи уулзалгада хабаадалсаа бэлэй.

И. ШЕСТАК.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Татьяна Васина. 2. Владимир Титомир. 3. Тайгын дундуур гараhан түмэр зам.

В. РЕЗНИЧЕНКЫН фото

ЗАЛУУШУУЛ—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Залуушуулда эсэгэ ёhоор хандаха, комсомолой зүгhөө тэдэниие үдэр бүри хүтэлбэрилхэ гээшэ манай партиин шухала хэрэг мүн. Тиимэhээ нилээн олон залуу коммунистнууд комсомолой хүтэлбэрилхы органуудта hунгагдажа, эрхим hайнаар хүдэлмэриеэ ябуулна.

Манай аймагай комсомолой организацида 62 залуу коммунист бии. Тэдэнэр бултадаа комсомолой hунгагдамал органуудта хүдэлдэг юм. Эдэ хэд бэ гэбэл, хүдэлмэришэд, колхознигууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, юhэдэхи табан жэлэй ударнигууд болоно. Тэдэнэй тоодо «Юhэдэхи табан жэлэй залуу гвардеец» гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай алтан Тэмдэгэй кавалер hаалишан Радна-Самбуу Пархаева, бронзо Тэмдэгэй кавалернууд, партиин райкомой гэшүүн, hаалишан Софья Манзаракшеева, зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалтын комбинадай комсомолой эхин организациин секретарь Владимир Борбоев, Саянай совхозой Охор-Шэбэрэй hү hаалиин фермые даагша Бимба Зодбоев, «Маяк» колхозой малшан, «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илагша Лидия Булгутова болон бусад ороно.

Ехэ hүнэй түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ залуу коммунистнууд Доржо Хапхаранов, Любовь Цыбикова, Радна-Самбу Пархаева болон бусад ябана. Эдэнэр хадаа комсомолой хүмүүжүүлhэн, комсомолой зуушалгаар партида ороhон юм. Тиимэhээ манай найдамтайгаар түшэглэдэг хүсэн болонхой гээшэ.

Залуу коммунистнууд болон комсомолшууд гол ажалаа хэхэ зуураа, тэрэнээ ниитын хүдэлмэритэй hайнаар тааруулна, комсомолой даабаринуудые саг соонь hайнаар дүүргэхэ гээшые уялгата хэрэгнай гэжэ тоолоно.

Жэшээлхэдэ, залуу коммунист Санжай Бильдуев Туранай совхозой комсомолой организациин секретаряар хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг организациин олон гэшүүд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон уялгануудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Жолоошон Даша-Нима Шалбанов ажалдаа үндэр дүнгүүдые туйлаhанайнгаа түлөө «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэhэн нэрэ зэргэдэ мүнөө хүртөө. Мал шахадаггүүртын малшан Михаил Маншеев ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар, лаврово набшапан гоёолтотой тэмдэгээр шагнагдаа hэн.

Энэ совхозой комсомолой организациин ажабайдал ехэ hонирхолтойгоор үнгэрнэ. ВЛКСМ-эй 109 гэшүүдэй 90-иинь саг үргэлжын ниитын даабаритай. Ажахын комсомолшууд болон залуушуул уран hайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ, госхонойнгоо ажахын болон культурна барилгада, залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

1975 оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Нина Васильевагай хүтэлбэрилдэг «Маяк» колхозой комсомолой организаци аймагай эрхим комсомолой организаци гэжэ тоологдоо hэн. Энэ организаци комсомолой документнүүдые нэн түрүүн hэлгэжэ дүүргэ[illegible]. Иимэ хүндэтэ эрхэдэ хүртэхэл ёhоороо хүртөө. Юуб гэхэдэ, тус комсомолой организаци юhэдэхи табан жэлэй туршада эрхимлэгшэдэй тоодо ходо орожо ябадаг байгаа бшуу. Политическэ энэ шухала кампанида бэлэдхэлэй, тэрэнэй ябуулагдажа байха үедэ эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиигэжэ комсомолшууд болон залуушуулай эдэбхи үүсхэлэйнь, даажа байhан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгынь горитойгоор дээшэлhэндэ ехэ нүлөө үзүүлээ.

Комсомолой дайшалхы хүсэн, бата нэгэдэлынь, тэрэнэй амжалта болон илалтанууд партийна хүтэлбэриhөө дулдыдана. Комсомолой эхин бүхы организацинуудай секретарьнарай 51 процентнь коммунистнууд юм. Энэ хадаа 1975 ондо болоhон тоосоон ба hунгалтын үеынхидэ орходоо 10 процентээр ехэ болоно.

Комсомолдо хүдэлжэ байhан партиин гэшүүдые олошоруулха хэрэгтэ КПСС-эй райком болон колхоз совхозуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна эхин организацинууд саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг. 1975 оной турша соо ВЛКСМ-эй 29 эрхим гэшүүд КПСС-эй зэргэдэ жагсаха гэжэ комсомолой рекомендаци абаа hэн. Эдэнэр бултадаа коммунистнууд болоо. Байгша оной гурбан hарын туршада 19 хүн партиин гэшүүндэ кандидадууд болоод байна.

Партиин XXV съезд болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай V пленум комсомолшууд болон залуушуулай урда ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонуудые табяа. Мүн манай бодото ажабайдалшье комсомолой урда бүри ехэ эрилтэнүүдые табина. Тиимэhээ манай ажалда ушардаг дутуу дундануудые нюуха ёhогүйбди гэжэ hанагдана. Залуу хүбүүд болон басагадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үшөөл бага анхарал хандуулнабди. Энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриимнай онол арганууд хуушараа, сагай эрилтэдэ хүрэмэ бэшэ болоо. Тиимэhээ энэ талаар ехэ бэдэрэлгэ хэхэ ёhотой байhанаа бидэнэр hайн ойлгонобди.

Гадна «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!» гэhэн уряа доро ябуулагдажа байhан ленинскэ шалгалта hанаhанда хүрэмэ hайнаар үнгэргэгдэнэ гэхын аргагүй. Комсомолой политгэгээрэлэй семинар болон hургуулинуудта хэшээлнүүдээ үнгэргэнгүй орхихо ушарнууд үшөөл дайралдадаг зандаа. Зарим ушарта эдэ хэшээлнүүдэй шанар муу байдаг.

ВЛКСМ-эй зарим комитедүүд комсомолой эхин зарим организацинууд гэшүүдэйнгээ ажалай болон ниитэ политическэ эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэ комсомолой документнүүдые hэлгэхэ үедэ ябуулагдажа байhан ехэ хүдэлмэриин нүлөө үзүүлхэ байhые зүб ойлгожо, гүйсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүй. Эдэнэй тоодо Саянай совхозой (секретаринь А. Галтаев), «Восточные Саяны» колхозой (секретаринь С. Булгутов), Хэрэнэй сельпогой (секретаринь В. Семенова) комсомолой организацинуудые нэрлэхээр.

КПСС-эй XXV съездын хаагдахын урда тээ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэнэй ёhоор, съездэ зорюулагдажа дэлгэрhэн мүрысөөнэй үедэ мүндэлhэн габшагай ажалай эршэтэ ольhые, ажалшадай эдэбхи үүсхэлые саашадаа, шэнэ табан жэл соо hуларуулангүй бүри батадхаха хэрэгтэй. Тиигэхэ зуураа комсомолой урда тон ехэ зорилгонууд табигдана. Нэн түрүүн залуушуулда съездын материалнуудай гүн удхые тайлбарилан ойлгуулха, дүлэтэ үгөөрөө болон үльгэр жэшээгээрээ залуу колхознигууд болон хүдэлмэришэдые зохёохы, габшагай ажалда уряалха талаар комсомолой организацинуудай, ВЛКСМ-эй бүхы гэшүүдэй хэхэ юумэн ехэ байна. Тиимэhээ туйлаhанаараа хэзээдэшье hанаагаа амарангүй, үдэр бүхэндэ бүри hайнаар хүдэлхые оролдохо ёhотойбди.

Н. ПЕТУХОВ.
ВЛКСМ-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй механическа цехэй термическэ таhагта 5-дахи разрядай термист, КПСС-эй гэшүүн Андрей Алексеевич Соловейкин үни удаан хүдэлнэ. Тэрэ социалис мүрысөөнэй отличник, цехэй арадай хиналтын бүлгэмэй гэшүүн юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист Андрей Соловейкин. С. БАЛДУЕВАЙ фото

Зурагнал

ЗАМАЙ ЭХИНДЭ

Хоёр жэлэй саана арбадахи класс дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаад байхадаа, Евдокия басаган олон харгын бэлшэр дээрэ байhан шэнги болоо hэн. «Хаана ошохоб, ямар институт, техникумдэ шалгалта барижа туршахаб, али колхоздоо үлэжэ, hаалишанаар хүдэлхэ гү»... гэhэн бодолнууд hанаа сэдьхэлыень яhала хүлгүүлээ.

— Зай, басагамни, хаана ошохо гэжэ бодоноош? Багша болохо хүн гүш, али ветеринар гү? — гэжэ эжынь нэгэтэ асууба.

— Бидэ хэдэн басагад хүдөө ажахын институтда шалгалта үгөөд үзэхэ гэлсээбди, — гэжэ Евдокия харюусаба.

— Теэд, нэгэ үедэ hаалишан болохоб гэгшэ hэмнайш Тэрэнээ мартаа гүш?

— Үгэйл. Басагадайнгаа булта институт, техникумүүдтэ орохомнай гэлдэжэ байхада, би юундэ гээгдэхэбиб. Баhал шалгалта баряад туршахалби, — гэжэ басаган хэлэбэ.

Тиигэжэ Евдокия Буряадай хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультедтэ hурахаяа ороо hэн. Тэндэ жэл тухай hураад байхадаа олон юумэ ойлгоо. Заатагүй дээдэ hургуулида hурахамни гээд, дайралдаhан лэ институт руу «толгойгоо шахэхэ» гээшэ тиимэшье hайн бэшэ байна, ёhотойл дуратай, сэдьхэлдээнь дүтэ, өөрынь шадахаар нэгэ мэргэжэл хүндэ заатагүй хэрэгтэй юм байна гэжэ тэрэ ойлгоо.

Малай эмшэн болохо огто дурагүй байгаа гэхын баhал аргагүй. Евдокия басаган бүри багаhаа хонишо эжыгээ дахажа, олон жэлдэ үнеэшье hаалсаhан, тугал, бурүу харуулалсаhан, яhала малда дуратай, мал ажалдахи хүдэлмэриие нилээд мэдэхэ байhан. Гэбэшье ветеринарай мэргэжэл шудалха тиимэ ехэ эрмэлзэл тэрээндэ юундэшьеб байбагүй.

Уданшьегүй тэрэ hуралсалаа орхижо, колхоздоо хүдэлхөөр ерээ бэлэй. Эгээл тэрэ үедэнь олон жэлдэ hаалишанаар хүдэлhэн эжынь — Ханда Дондоковна Дугаржапова пенсидэ гараха болоод байгаа. Һурахаяа лагшабши, институдаа юундэ орхёобши, нигээд бүхы наhаараа малшан боложо, малай шэбхэ шабааhа оймохош гэжэ байжа гэртэхинь басагаяа зэмэлээшьегүй.

— Миниингээл үнеэдые тушаажа абаха болоолши даа. Һүүлдэ тодхолоо олохо доо саашаа hурахашни хаана ошохо hэм, — гэжэ эжынь хэлэбэ.

Тэрэ гэhээр Евдокия Раднаева Загарайн аймагай Карл Маркын нэрэмжэтэ колхозой Шэнэ-Буусын фермэдэ хоёрдохи жэлээ hаалишанаар хүдэлнэ. Түрүүшын жэлдэ тиимэшье ехэ үрэ дүн туйлажа бирагдаагүй hааб даа. Нёдондо үбэлжэлгын эхилхын урда фермые даагша Димит-Ханда Жамбаловна Максарова, ажахын ахамад зоотехник Чингис Осипович Шаракшинов хоёр тэрэниие дуудажа асараад, иигэжэ хэлэбэ:

— Дуся, эжыншни шамда тушаажа үгэhэн үнеэд хүгшэрөө. Олонхиень голодоhондо гаргахаар болобо. Харин ши шэнэ түрэхэ гунжадые тушаажа абаад үзэ. Тэдэниие өөрынгөө гараар hаажа, hайн үнеэд болгоходошни, hүүлдэ өөртэш hонин байхал.

Хүхэ дэлэн дороо хүн гэ тодуулжа үзөөгүй, абари зангаа мэдэгдээгүй гунжадые тугаллуулжа, hайнаар hаажа, hүтэй үнеэд болгохо гээшэ нилээд бэрхэтэй гэжэ мэдэжэ байбашье, басаган тэдэниие абахагүйб гэжэ арсаагүй. Юуб гэхэдэ, харууhанhаань бэрхэшээгээд, тэдэ гунжадые тушаажа абахаяа хүн бүхэнэй арсаха болоо hаань, ажалнай яагаад урагшаа ябахаб. Өөртөө тудалдажа ерэhэн ажалые ондоо хүндэ хаяжа яашье болохогүй гэжэ тэрэ сэдьхэлдээ ойлгожо байгаа.

Үнэхөөрөө, түрүүшээр басаганда тухашарха юумэн олон ушараа. Аяар 34 гунжадые бултыень уяанда байлгажа, үбhэ тэжээлыень зөөжэ, тус тустань хубаажа үгэхэ, уяанhаань табижа үдэр бүри хашааhаа гаргажа сэнгүүлхэ, дахин оруулжа уяха, шэбхэ шабааhыень үдэрэй хэды дахин сэбэрлэхэ — юрэдөө ажалынь ехэл hэн. Удангүй декабрь hараhаа тэдэнь тугаллажа эхилээд, бүришье тухашаруу болобо. Гунжад соонь элдэб аяг зантай малшье ушараа aaб даа. Хүхэ дэлэндээ хүнэй гар хүргүүлхэгүйгөөр хайраха, тэршэлхэ, дошхон зээрэг үхэршье байгаа. Барижа шоотороххын аргагүй жэжэхэн гү, али hү гарахагүй хатуу хүхэтэйшье гунжад бии hэн.

— Дүршэлтэй hаалишадай заабаряар гунжадайнгаа туталлахаhаа бүри урда бага багаар хүхэ дэлэнгыень эльбэжэ, дадхуулан аалихан ниндхэржэ, хүхэнүүдыень миии шобтороод, хуурайгаар hаагаад үзэгшэ hэм. Тэрэмни hүүлдэ ехэ туhатай байгаа,— гэжэ Евдокия Раднаева хөөрэнэ.

Мүнөө нүхэр Раднаевагай харууhалдаг бүхы гунжадайнь хорёодынь тугаллахай. Жэлэй эхинhээ хойшо таба hара соо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1.200 шахуу килограмм hү hаагаа. Тэрэ тоодо апрель соо 195, май hарада — 210 килограмм hү үнеэн бүриhөө абаhан байна.

— Үнэн дээрээ, бэеэ даагаад хүдэлжэ эхилhээр оройдоол жэлhээ үлүүтэй боложо байбашье, Дусимнай мүнөө ганса фермэ соогоо бэшэ, бүхы колхоз дотороо мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Өөрөө олон үгэгүй, даруу номгон зантай, хүнэй үгэ дууламгай, юрэл абяагүйхэн ажалаа хэжэл ябадаг басаган юм. Аханай ажалша бэрхэ гэжэ суутай малшад Ханда Дондоковна, Дампил Раднаевич хоёрой хүмүүжүүлhэн үри бэе гэжэ яhала мэдэхээр даа, —гээд, эндэхи фермые даагша Д-Х. Ж. Максарова магтан хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ Евдокия Дампиловнагай ажабайдалда мартагдашагүй ехэ юумэн болоо. Тэрэ байгша ондо КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа.

Тээмэндэ хабар эндэ ябахадаа тэрэ басагантай уулзаа hэм. Уужам ехэ хашаа соо силосэй, шэбхын гашуубар, үнэр, мүн hаяхан hаагдаhан hүнэй гү, али малай дулаан амисхалан юм гү, нэгэл зөөлэхэн үнэр анхилна. Хашаагай сэлигдэhэн үүдээр хабарай урин hалхин hэб-хэб үлеэнэ. Дундуур бэетэй, түхэреэхэн шарайтай залуу басаган шэбхэ сэбэрлэжэ сүлөөгүй хүдэлнэ. Энэмнай Евдокия Раднаева гээшэ.

— Дээдэ hургуулиhаа болижо, hаалишан болоhондоо шаналнагүй гүш? — гээд, абаhаар асуухадам, тэрэ урдаhаам гайхангяар хараад иигэжэ хэлэнэ:

— Юундэ шаналха хүнбиб? Намайе хэншье hаалишан боло гэжэ баалаагүйл. Өөрынгөө hайн дураар эндэ ерээб. Саашаа hураха хүсэлөө баhа орхёогүйб. Хэзээшье hурахаби.. Мүнөө манай фермэдэ залуушуул олон боложо байна. Намтай сугтаа комсомол басагад Мария Теплова, Валентина Гуруева гэгшэд хүдэлдэг. Иигээд үшөө зургаан залуушуул эндэ ерэхэнь гэжэ колхозоймнай парткомой секретарь Болот Очирович Дулмажапов hая хэлээ hэн. Энэ ехэл hайн. Бидэл залуушуул мал ажал дээрэ хаба шадалаа харуулан хүдэлхэ зон гээшэ аабзабди даа, — гэжэ тэрэ хэлээ бэлэй.

Ажабайдалай арюун замай эхиндэ гараhан залуу басаганда ажалдань бүри ехэ амжалта, hайн hайхан хүсэл эрмэлзэл, зол жаргал юрөөе.

М. НАМЖИЛОВ.

Загарайн аймагай.
Карл Марксын
нэрэмжэтэ колхоз

Партийна эхин организацида

СЕМИНАР БОЛОБО

Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой партийна цеховой организацинуудай секретарьнар, партийна бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэнэр hаяхан ээлжээтэ семинараа үнгэргэбэ. Эндэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, партиин Железнодорожно райкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд байлсажа, hонирхолтой элидхэлнүүдые хэhэн байна.

«КПСС-эй XXV съездын абаhан шиидхэбэринүүдhээ уламжалан, заводой партийна цеховой организацинуудай урда табигдажа байгаа зорилгонууд», «Партийна цеховой организацинуудта үнгэргэгдэхэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин зарим асуудалнууд тухай» темэнүүдээр КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой инструктор Н. А. Красножёнова, партиин Железнодорожно райкомой таhагые даагша З. А. Самойлова гэгшэд үгэ хэлэжэ, суглаарагшадта шухала хэрэгтэй болохо олон юумэн тухай хөөрэhэн байна.

Удаань тус заводой партбюрогой секретарь Р. П. Мухаров үгэ абажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын дүрбэн hара соо предприятиингаа хэр зэргээр ажаллаhан тухай, үшөөл ушардаг байhан горитой дутуу дундануудаа саг дары усадхахын тулада ямар хэмжээ ябуулгануудые hаялын сагта [illegible]үүлхэ байhан тухайгаа онсо тоггон хэлэhэн байна юм.

Секретарьнар партийна эмхидхэлэй хүдэлмэриин онсо шэнжэнүүд тухай hанамжаяа хэлэхэ зуураа, өөhэдынгөө дүй дүршэл тухай тобшохоноор хөөрэhэн байна. Гадна үйлэдбэриин асуудалнуудааршье ехэ хөөрэлдөөн болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Семинарта хабаадагшад этнографическа музей ошожо хараа. Иимэ семинарнууд хоёр hара соо нэгэ дахин үнгэргэгдэхэ юм.

З. АЛЕКСЕЕВА.

ГҮН СЭДЬХЭЛЭЙ УРЯАГААР

«Красное Сормово» заводто нормоёо дүүргэдэггүй залуу хүдэлмэришэдэй тоо hүүлэй жэлдэ таба дахин үсөөрhэн байна. Арбан жэлэй саада тээ Горькиин автозаводто «Хажуудаа гээгдэжэ ябаhан нэгэшье хүнгүйгөөр хүдэлэе!» гэhэн хүдэлөөн мүндэлөө бэлэн. Тэрэ үүсхэлые сормовойхид эхи түрүүлэн дэмжэhэн байгаа. Зүгөөр энэ хүдэлөөн гансал үйлэдбэридэ хабаатай бэшэ, харин хүниие гүн сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлгын удхатай уряа болон дэлгэрhэн юм. Коллективэй хэр угай иимэ ёhо заншалые партийна комитет хододоо дэмжэдэг гуримтай. Эгээл энэ үедэ предприятиингаа ерээдүйн кадрнуудые бэлдэдэг мэргэжэл олголгын 5-дахи училищитай бэелүүлдэг хоорондынь харилсаан улам гүнзэгыржэ эхилhэн юм.

Слесарьнүүдэй болон тагнууршадай бүлэгүүдтэ hурадаг үхибүүдэй дунда түрүү хүдэлмэришэдэй хөөрэлдөөн дэлгэhэнэй нүлөөгөөр hуралсалаа дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр В. В. Потщиковай. А. П. Удаловай бригаданuудта орожо хүдэлхэ эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн мүндэлбэ. Өөрынгөө оршон соохи томо үйлэдбэриин цех завод училищида бэлэглэбэ. Тиигэжэ үхибүүд hуралсалайнгаа түрүүшын үдэрhөө «Красное Сормово» заводто орохо тайлбаритай болобо. Энэ хадаа тэдэнэй ёhотойл омогорхолынь болоhон шуу.

Гэхэ зуура тиихэ үедэ хүмүүжүүлгын асуудалнууд, шэнэ хүнэй түлөө анхарал зарим ушарта партийна организациин харааhаа алдагдахаяа hанадаг бэлэй. Тэрээнhээ уламжалан нормоёо дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд цехүүдтэ олон боложо эхилбэ. Заримдаа гээгдэгшэдэй (илангаяа залуушуулай дунда) тоо мянган хүн бүхэндэ хоёр зуу хүрэдэг байба. Иимэ хойшолонтой байдалые предприятиин коммунистнууд саг соонь элирүүлжэ, «Хажуудаа гээгдэжэ ябаhан нэгэшье хүнгүйгөөр хүдэлэе!» гэhэн хүдэлөө hэргээхэ зорилгоор эрид шууд хэмжээнүүдые абаба.

Түбхын түрүүндэ партком hурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үндэhөөрнь шэнэдхэн hэргээбэ. Профсоюзай ба комсомолой комитедүүдэй шиидхэбэреэр бүхы заводой hурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведые электрогагнууршадай бригадир В. В Пайщиков толгойлбо. Имагтал Вячеслав Васильевичта коммунистнууд энэ даабаряа үгэhэниинь ойлгосотой. Энэ хүн хадаа дээдэ гаран мастер, хүдэлжэ байгаад техникум дүүргээ, мүнөө заочноор партийна дээдэ hургуулида hурана. Һүбэлгэн бэрхэ, эрилтэ шангатай хүмүүжүүлэгшэ залуу олон хүдэлмэришэдтэ ажалай ехэ зам олгоо юм. «Красное Сормово» заводой культурын ордон соо hая hурган хүмүүжүүлэгшэдэй, тэдэнэй hургажа байhан залуушуулай түрүүшын суглаан болоо. «Ажалай алдар солын эстафетые, хүдэлмэришэн ангиин ёhо заншалые — залуушуулда дамжуулха» гэhэн уряа доро тэрэ суглаан үнгэрөө. Энэ хүдэлөөнэй ямар ехэ удха шанартай байhан тушаа тус суглаан дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Кадрова эрхим хүдэлмэришэдэй ехэ оролдолгын аша туhаар гансахан жэлэй туршада гээгдэжэ ябадаг залуу хүдэлмэришэд үгы болоо шахуу.

Энэ ехэл hайн үрэ дүн гээшэ. Тэрэ суглаанай үшөө ондоо hайн талань эндэ харагдана. Ургажа ябаа залуу үетэн тушаагаа ахамад зоной али зэргээр анхарална хандуулжа байhаниинь, тэрэнэйнь түлөө залуу үетэнэй ямар ехэ баяр баясхалантай байhаниинь тобойн элирнэ.

«Хажуудаа гээгдэжэ ябаhан нэгэшье хүнгүйгөөр [illegible] дэлээ!» гэhэн Горькиин автозаводойхидой хүдэлөөнэй [illegible]ха шанарта үндэр сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, энэ хүдэлөөнэй хаа хаанагүй дэлгэрүүлээ [illegible]да бүхы ороной байдалда шухала үрэ дүн асарха байна гээшэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партиин XXV съезд дээрэ хэлээ hэн. Эдэ үгэнүүдэй тон зүб байhые сормовско коммунист Л. Н. Черепенинэй бригадын жэшээ гэршэлнэ. Ленинэй орденто Л. Н. Черепенинэй ажалай намтар 35 жэл соо үргэлжэлнэ. Энэ хугасаа соо нэгэл дахин — дайнда ябахадаа заводойнгоо ажабайдалhаа таhараа hэн. Лев Николаевичай Үбгэ эсэгэнь, эсэгэнь энэ заводто наhаараа ажаллаhан намтартай.

Сормовын урданай хүдэлмэришэдэй хүмүүжүүлэлгэ доро тэрэнэй гүн бодолтой абари зан мүндэлэн хүдэржөө, слесариин орёо нарин мэргэжэл шудалаа. Өөрынгөө ажабайдалай, ажал хүдэлмэриин баян дүй дүршэлые бусадта бэлэглэн дамжуулха гээшэ партийна хүнэй ябаhанай уялга юм гэжэ коммунист Л. Н. Черепенин мүнөө тоолодог. Энэ хүн нилээд олон хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлээ. Гэдэнэр мүнөө өөhэдөө hурган хүмүүжүүлэгшэд болонхой. Заводто мэнэ ороод хүдэлжэ байгшадhаа бүридэhэн бригада hая эмхидхээ. Энэ коллективтэ ажалай журам [illegible]дэхэ нэгэшье ушар үзэгдэдэггүй. Халаанайнгаа даабарине холо үлүүлэн дүүргэлгэ хадаа хүн бүхэнэй хэрэг болонхон, hөөргэнь бусаалгагүйгөөр бүтээhэн продукцияа тушаадаг. Эдэ бүхы hайн hайхан аша үрэ ехэтэй хэрэгэйнь түлөө коммунист Лев Николаевич Черепенинда заводой эрхим hурган хүмүүжүүлэгшэ гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоо

В. ИОНОВ,
ТАСС-ай корр.

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ СУУРЯАН

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Үнгэрэгшэ май һара соо … газетын редакцида … бэшэг ороһон … Һарын почтые шэн…н харахада, бэшэгүүдэй …ихинь хүдэлмэришэн ан… хүдөөгэй малшад бо… механизаторнуудай эр…э ажалда зорюулагдаһан …а. Тиихэдэ ажахын …далнуудаар хэдэн …жэлхы статья ерэжэ, …тын хуудаһануудта то…огдоо һэн.

…иитын адууһа малай …кэлгые түгэсхэлгэ, га… үрэжэл һайжаруулга. …рай тарилга, квартал …һарын үйлэдбэриин тү…е дүүргэлгэ—эдэ бүгэ. мүн бусад олон асуу…уудаар редакцида олон …д бэшэг ороһон байна. …өө ажахын асуудалаар …аяа олон бэшэг, мэ…эл болон статьянууд аб… Энэнь тон һайшаалтай. …рынь юуб гэхэдэ, ямар …эн шухала хүдэлмэриин …хэдэ, манай уншагшад … эдэбхитэд тэрээн ту… өөрынгөө һанамжа ду…лые хэлэнэ, ажалша… коллективүүдэй, нүхэ…гөө габшагай һайн хү…эри тухай мэдээсэнэ …ом.

…ПСС-эй XXV съездын …зэр газетымнай хууда…удта «Арбадахи табан … ашаг үрэ, шанар, дэли… гэһэн шэнэ гаршаг бии …огдоо һэн. Промышлен… предприятинуудһаа, ба…н эмхинүүдһээ, кол… болон совхозуудһаа …он хэдэн арбаад тобшо …эсэл энэ гаршаг доро …һарада толилогдобо …орнуудынь гол түлэб …н ажалшад байха юм. … гаршагнай саашадаашье …ка байха. Тиимэһээ һо…рхолтой мэдээсэлнүүдые … тоото эдэбхитэдһээ ре…ии хүлсэнэ.

…анай партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө мүрысөөн республика доторнай улам эршэтэйгээр дэлгэрнэ. Ажалшадай коллектив бүхэн арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, тэдэнээ дүүргэхын тула эршэтэйгээр ажаллажа байнхай. Энэ асуудалаар баһал хэдэн статья орожо, газетэдэ толилогдоо

Нэгэ жэшээ харуулмаар. «Ажахын тоосоон—ашаг олзын эхин» гэһэн горитойхон статья майн 13-най номерто толилогдоо һэн. Авторынь — Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой малшан Г. Паданов. Совхозой үйлэдбэриин һалбари бүхэндэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэдэ, ямар ашаг үрэтэйб энэнь партиин хараалһан түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ ямар нүлөөтэйб гэжэ юрын малшад тодо һайнаар, гүнзэгы удхатайгаар бэшэһэн байна. Энэмнай жиирэй хүдэлмэришэнэй совхозой мал ажалые хүгжөөхын түлөө оролдожо, өөрынгөө дурадхалые өөрулһаниие, тэрэнэй ниитын хэрэгтэ ямараар хабаададаг байһаниие эли тодоор гэршэлэн харуулна гээшэ.

Ажалшадай коллективүүдтэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, парторганизацинуудай секретарьнар, арадай ажахын мэргэжэлтэд һонирхолтойгоор бэшэһэн байна. Тэдэнэй дундаһаа КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Лубсандоржиевай**, Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой парткомой секретарь **Г. Новолодскиин** статьянууд гүнзэгы удхаараа онсо илгарна.

«Малай тэжээл—мүнөөдэрэй гол асуудал» гэһэн шэнэ гаршаг газетымнай хуудаһануудта бии болоо. Ушарынь юуб гэбэл, ниитын адууһа малай тоо толгой түргөөр олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула ажахы бүхэндэ тэжээлэй һайн бааза бии болгохо хэрэгтэй. Тиимэһээ энэ асуудалда республика доторнай онсо анхарал хандуулагдадаг болоо. Энэ асуудалаар горитойхон арбаад бэшэг редакци абаһан байна. Авторнуудынь —кукурузашад, луговодууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мүн.

Гансахан жэшээ дурдая. Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой кукурузашан **Б. Жамбалов** һүүлэй хэдэн жэлдэ силосэй шэмэтэ ургамал тарижа, баян ургаса хуряадаг болонхой. Тиигэжэ бүхы аймаг дотороо мэдээжэ болоһон байна. «Ургуулхань хүшэршье һаа, ургасань урмашамаар даа» гэһэн статья нүхэр Жамбалов бэшэжэ, шэнэ гаршаг доро толилуулба. Ажалайнгаа баян дүй дүршэл тухай автор һонирхолтойгоор бэшэһэн байна.

Хориин аймагай Дээдэ Тайлсын совхозой директор **П. Никитин**, Баргажанай аймагай Уланай колхозой түрүүлэгшэ **С. Гатапов**, Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой кукурузашан **Б. Шараев**, эрдэмтэд болон бусад малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо тухай асуудалаар уншагшадай анхарал татамаар статьянуудые бэшэһэн байха юм.

Тэжээл тухай асуудал газетымнай хуудаһануудта саашадаашье шангаар табигдажа байха. Тиимэһээ энэ асуудалаар үшөө олон бэшэг хүдөөгэй ажалшадһаа редакцида орохо бэзэ гэжэ найдагдана.

Энэ жэлэй хабарай тарилга онсо илгаатай үе сагта—КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө ажалшан бүхэнэй тэмсэжэ байһан үедэ үнгэржэ байна. Тиимэһээ республикын колхоз, совхозуудай механизаторнууд энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхын тула үсэд шангаар оролдоо. Тарилгын хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар эрхилхын тула тэмсэл ажахы бүхэндэ эмхидхэгдээ. Эдэ бүгэдэ тухай хүдөө бэшэгшэдһээ, мэргэжэлтэдһээ редакцида ерэжэ, газетэдэ толилогдоһон мэдээсэлнүүд, статьянууд элирхэйлэн харуулаа һэн.

Гэхэтэй хамта тарилгын хүдэлмэри зарим ажахынуудта үнжагайрһан, шанар муутайгаар эрхилэгдэһэн байха юм. Жэшээлэн хэлэбэл, Яруунын ба Хэжэнгын аймагуудһаа тиимэ корреспонденцинүүд редакцида орожо, газетэдэ гаргагдаһан байгаа. Тэдэнэй мүрөөр дурсагдаһан аймагуудай партийна комитедүүдэй ямар хэмжээ абаһан тухайнь мүнөө болотор ойлгохын аргагүй — редакцида харюугай бэшэг ороогүй байһаар. Энэмнай саашадаа тэсэхээр бэшэ хэрэг гээшэ.

Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшад энэ зунай үедэ бэлшээн таргалуулагдаха малай толгой бүриин шэгнүүрые үдэртэ 1000 граммаар нэмээхэ гэһэн социалис уялгануудые абажа, тэрэниие КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет һайшааба. Тэндэхи малшадай шэнэ үүсхэлые дэмжэһэн тухай мэдээсэлнүүд Түнхэнэй, Кабанскын, Хяагтын, Яруунын болон бусад аймагуудһаа редакцида ороно. Тиигэжэ хямда сэнтэй тарган мяха ехээр абахын түлөө социалис мүрысөөн республикын малшадай дунда шэнэ эршэтэйгээр дэлгэрбэ. Энэ асуудалаар хүдөө бэшэгшэдһээ, ажахынуудай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдһөө саашадаа бүри олон бэшэг редакцида орохо бэзэ гэжэ һанагдана.

Һүүлэй үедэ манай газетын хуудаһануудта үшөө нэгэ «Манай үеын хүн» гэһэн гаршаг бии болобо. Энэмнай Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхозой парткомой секретарь **В. Найденовой** «Ажалша гэһэн алдартай» гэжэ статьягаар нээгдэбэ. Эндэ леспромхозой юрын хүдэлмэришэнэй ажал тухай хөөрэгдэнэ.

Совет хүнние ажал дээрэнь, коллектив соонь, арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан тухайнь, мүн үйлэдбэриин газаа тээхишье байдалыень гүнзэгыгөөр харуулхын тула энэ гаршаг бии болгогдоһон юм. Тиимэһээ манай үеын хүнүүд тухай һонирхолтой зураглал болон очеркнуудые бэшэжэ эльгээхыетнай олон тоото эдэбхитэдтээ найданабди.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөн ажалшадай коллектив бүхэндэ улам эршэдэнэ. Ажахын ба соёл культурын асуудалнуудаар, партийна, совет, профсоюзай болон ниитын бусад организацинуудай ажал ябуулга тухай саашадаа бүри олон бэшэг редакцида орожо байг лэ!

Вильнюс хотын арадай дуу хатарай «Швеса» ансамбль мэдээжэ болоһоор унинэй юм. Уран һайханай хүдэлмэридэ горитой амжалта туйлаһанайнгаа түлөө, арадай уран бэлиг дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхи үүсхэл гаргаһанайнгаа түлөө энэ ансамбль Литовско ССР-эй габьяата коллективэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Республикынгаа бүхы шахуу соёлой ордонуудта энэ ансамбль уран бэлигээ харуулһан байна. Тиихэдээ ябаһан лэ газартаа харагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтуулаа. Мүн ГДР, Югослави, Болгари, Турци, Греци, Итали, Франциин харагшад «Швеса» ансамблиин артистнарай бэлиг шадабариие хани халуунаар угтаа бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Швеса» ансамбль эртэ үрдын Тракайска башниин дэргэдэ наада харуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРОЛДОСОТОЙ ХИНАГША

Хабарайнгаа тарилгада Хориин аймагай колхоз, совхозуудай хэр бэлэдхэлтэй байһан тухайнь шалгалта хэжэ ябаа һэмди. Үдын совхоз үдэ багта ерэбэбди. МТМ соо ороходомнай, нэн түрүүн хамаг юумэн эмхитэй гуримтай байһаараа анхарал татаба. Тракторнуудые заһабаридаг ехэ гараж соонь баһал эмхи гуримтай, яндагар сэбэр, байра байдалайнь һайниинь газаа тала һаань харахада элирээдхёо һэн. Манай уряалаар МТМ-е даагша тэрэ дороо бии болоодхибо.

— Алексей Петрович Чумаков, — гээд гараа һарбайгаа һэн.

Манай табиһан асуудалнуудта тордиһогүй харюусаад, тарилгадаа бэлэн болоһон техникээ ябажа харуулаа һэн. Бэшэ ажахынуудта орходоо Үдын совхоздо хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэлынь һураггүй һайн байһан юм. Эгээл тиихэдэ нүхэр Чумаковтай яралгүй һуужа хөөрэлдөө һэмди.

Энэ хүнтэй хөөрэлдэхэдэ һонирхолтой байба. Совхозойнгоо байдалаар гүнзэгыгөөр һонирхо…ог хүн гэжэ хүрэһөөр ойлгохоор һэн. Хөөрэлдөөнэйнгөө забһарта нүхэр Чумаковай арадай хиналтын бүлэгэй даагша байһыень ойлгоходоо, балайшье ехээр гайхаагүй һэм. Юуб гэхэдэ, хамаг юумэндэ сэдьхэлээ табидаг, нарин нягта хүнэй нимэ тушаал эзэлһэниинь һайшаалтай ха юм.

Алексей Петрович столойнгоо саана һуужа, зузаан данса гаргажа, хэдэн хуудаһа ираад, танилсахыемнай дурадхаба. Абажа харахада, миин һуудаггүйень, ходо шалгалта хэжэ, үзэгдэһэн дутагдалнуудаа усадхажа байдагыень ойлгожэ абаа бэлэйб. Арадай хиналтын бүлэгтэнь 22 гэшүүн тоологдоно. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, түрүү малшад, механизаторнууд эндэ хабаадуулагданхай. Тэдэнэр саг үргэлжэ шалгалтын хүдэлмэри ябуулдаг байба. Шухала шухала кампаниин эхилхэһээ холо урид хинан шалгагшад бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэр ябуулагдаһые ябажа шалгаад, дутагдалнуудай дайралдабал, дары усадхаха талаар хэмжээ абхуулдаг байба. Эдэ бүгэдыень гэршэлһэн документ яндайтай шэдээтэй.

Һаяын үдэрнүүдтэ ехэ шахардуу байгдаа. Алексей Петровичто хурьга абалгын муу са ябажа байһан тухай дохёо орожо, яаралтай түргөөр арадай хинагшадай зүблөө үнгэр тэжэ, хэдэн гэшүүдые Шарахундын, Хүтэлэй, Хоолойн, Шэбэрэй отарануудта эльгээгээ. Хонишодой шахардуу байдалда ороһониинь элиржэ угөө һэн. Шүбэгын отарада В. Машанов, В. Дубровский, В. Ситников гэгшэд ошожо ерэхэдээ, гараһан хурьгадай гарзалаашьегүй һаань, март һарын эхэр үбһэ тэжээлынь дууһаад, ганса бэлшээриин хүсөөр байһыень элирүүлээ.

Хонишон Ханда Чимитдоржиева яахашье мүр улаяа олохёо болишоод байгаа. Мүн Боомой отарын ахалагша хонишон Ринчин-Ханда Долгорова иимэрхүү байдалда ороод, хэдэн толгой хони гарзалуулаа гэһэн мэдээсэл хүргэгдөө һэн. Бэшэшье отарануудта олон дутагдалнууд элирүүлэгдээ.

Алексей Петрович эдэ түгшүүрилтэй асуудалнуудые совхозой директортэй зүбшэн хэлсэжэ, отарануудые үбһэ тэжээлээр хангуулһан, бэшэшье дутагдалнуудые усадхаха ябадалда нүлөөлһэн байна.

Амгалан һуудаг хүн бэшэ гэжэ тэрэниие зон хэлсэхэ дуратай. Энэншье зүб. Хаана, ямар дутагдал гаранаб, үндэһөөрнь элишэлжэ, усадхаагүйдөө һанаагаа амардаггүй.

Ц. ХАМАЕВ.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

АЯРЫЕ …ҮРГЭНЭБ

Хүндөөр үбшэлжэ, республиканска больницада арюулха баатай болоо һэм. Эрэжэл шадабари ехэтэй, энэрхы һайхан сэдьхэлтэй врачнар К. Д. Дугарова, М. Д. Соседенко, Н. А. Бакланов гэгшэд 20-ёод хоногой туршада намайе эмшэлжэ эдэгээбэ. Тиимэһээ эдэ нүхэдтэ үнэн зүрхэнэй халуун баяр баясхалан хүргэхэ дуран хүрэнэ. Арад зоноо аргалха нангин энэ хэрэгтэнь амжалта, ажабайдалдань жаргал юрөөнэб.

Ц.-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хориин аймаг.

КЕМЕРОВСКЭ ОБЛАСТЬ. Жэлдээ 1.500.000 тонно түмэр хабтайлгаха аргатай «450» түхэлэй стан Баруун Сибирьтэхи Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ металлургическа заводто ашаглалгада оруулагдаа. Станиие тодхон табяад, ашаглалгада оруулха үедэ 30 мянга гаран тонно түмэр хабтайлгагдажа, предприятинуудта эльгээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: станай нэгэ участок.

ТАСС-ай фотохронико.

…УНДЭ ТЭРЭНИИЕ …ҮНДЭЛДЭГ БЭ?

Улаан-Үдын Железнодорожно райондо оршодог 27-дохи һургуулиин 1-дэхи …ссуудай нэгэн ехэл зохи… намда харагдаа. Клас…гаа таһалга шэмэглэхэ… багашуулай наһанан …хээ хараадаа абалсан, һайханай эрилтын ёһоор …һэн байна. Класс …ь нэгэшье үлүү юумэн дээ хүн бүхэндэ адли бэшээр хандаха онол арга хэрэглэжэ, үзэг мэдэдэг, уншадаг шабинартаа нэгэ даабари үгэжэ, тиимэ бэшэнүүдтээ үзэг танюулжа, тэдэнэй хуоинуудые болон бүхэлеэрнь бэшүүлжэ һургахаһаа эхилээд, олон ондоо шанартай хүдэлмэри хүүлэдэг байгаа. Ойлгожо ядаһан үхибүүдые хэшээлэй һүүлдэ үлөөжэ байгаад, ном зааха саг гарадаг һэн.

…ус нэгэдэхи класста …мила Леонидовна За…яева хүдэлөө. Тэрэ—…оор энсэбхилһэн, сэ…р хубсалһан залуу …р. А. П. Чеховэй нигэ…хэлэһэн үгэ бии бшуу: …эй бүхы юумэн һайхан … ёһотой: нюур ша…ьшье, хубсаһа хуна…шье, сэдьхэл оодо…шье». Эдэ үгэнүүд …мила Леонидовнада тон …ол даа. Шанга эрилтэ …үдтэ табиха мүртөө …шэнги энхэргэнээр хан… байха юм. Үхибүүдтэ …аар дуугаржа байхыень …хагүйт. Гэбэшье …гөө эрилтые бэелүүл… һаладаг хүн. Зохид …ри зантай, мэргэжэлдээ …тай хадаа хүдэлмэри… амжалта туйладаг шуу.

Һүүлэй һүүлдэ өөһэдөө уншажа, бэшэжэ, зуража, өөһэдынгөө гараар юумэ уралжа, бүтээжэ һурахадаа үхибүүд яатараа баярлаа гээшэб!

Людмила Леонидовна классһаа гадуур хүдэлмэридэ анхарал хандуулдаг. Класстаяа хамта хэды дахин кинодо ошоо гээшэб? Хүүгэдэй һэргэг һонор ухаанда хэды ехэ баяр түрөө тээшэб? Экран дээрэ хараһан үзэһэнөө хүүгэдэй хэды халуунаар зүбшэн хэлсэжэ байһые би июдөөрөө харааб, шэхээрээ шагнааб.

Хэшээлэй һүүлээр бултадаа үлэжэ, багшынгаа һонин ном уншажа үгэхые үхибүүд ямар баяртайгаар шагнадаг гээшэ һэм! Багшын һонин хөөрөөн хүүгэдэй зүрхэндэ хүрэсэтэй байдаг.

Людмила Леонидовна …нартаа ном заахадаа, бүри амжалтатай бай… Тэрээндэ заалгаһан һу…ад бэлэдхэл һайнтай …а. Юуб гэхэдэ, багша …нгөө мэргэжэлые дээ…үлхын тула ходо орол…г, юумэ уншадаг, ондоо … һургагшадай дүршэ… шудалдаг. Һаяхан пед…ещи дүүргэһэншье һаа, … тэрэ багша яһала …элтэй болонхой.

Байгаали руу олон удаа экскурси хэжэ үхибүүд нилээн олон һонирхолтой юумэ ажаглаа даа. Байгаалитай нүхэсэхэ гээшэ городой хүүгэдтэ ехэл удха шанартаи ха юм. Олон зоной субадаг тооһотой үйлсэһөө «мултаржа», сэбэр тунгалаг агаарта гаража, модоной набшаһанай шарлахые гү, али ан шубуудай мүрхэнүүдые шэнэ саһан дээрэ ажаглахань юунтэй сэнтэй гээшэб! Һаяхан һургуулиин таралганаар үхибүүд багшатаяа дахин экскурсида гаража, ногооной ургахые хаража, шубуудай жэргэхые шагнажа ерээ.

…үнөө жэлдэ Л. Л. За…яевада заалгаһан нэгэ… классай 24 һурагшад …тадаа удаадахи класста …улагдаа. Классаинь ха…аа олонхинь «4» ба «5» …н сэгнэлтэтэй.

…олоон наһа һая гүйсэһэн …шуулда ном зааха гээшэ …эшье хүнгэн бэшэ юм … Заримашуулынь хүүгэ…саадта хүмүүжүүлэгдэ… нүгөөдүүлынь гэртээ …һэн—элдэбын бэлэдхэл … үхибүүд нэгэдэхи класс …һурахаяа ороо бшуу. За… үхибүүдынь уншажа, … һурашанхан, нү…үлынь гартаа каран…гүүрһа барижашье …гүй байгаа юм ааб даа. …эһээ тэдэ үхибүүдтэ … ондоогоор хандаха шу… Багша түрүүшын …һөө эхилжэ нилээн ехэ …элмэри ябуулаа. Тиихэ…

Людмила Леонидовна түрэлхидэй дунда ехэ хүдэлмэри ябуулаа юм. Түрэлхидэй суглаанууд дээрэ бүлэ дотор хүүгэдые хүмүүжүүлгэ тухай хөөрэдэг байгаа. Тэрэнэй зохид хөөрөөе түрэлхид һонирхон шагнадаг һэн. Залуу түрэлхидтэ багша хэрэгтэй зүбшэлнүүдые хэлэжэ үгэхэ. Тиимэ хадань һурагшадай эхэ, эсэгэнэр тэрэниие ехээр хүндэлдэг.

Ф. СТЕПАНОВ,
РСФСР-эй габьяата багша.

Хилын саанаһаа
радио · телефон · телеграф

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭ

Совет-индиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгануудаи, хөөрэлдөөнүүдэй хойноһоо дэлхэйн олониитэ, хэблэл ехэ анхаралтайгаар адаглана. Кремль соо эмхидхэгдэһэн обед дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин хэлэһэн үгэнүүдые гадаадын политическэ шэнжэлэгшэд үргэнөөр тайлбарилна.

ДЕЛИ. Совет-индиин хүтэлбэрилэгшэдэй Москвада хэжэ байһан хөөрэлдөөнүүдтэ хабаатай материалнуудые Индиин газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудаа дээрэ толилно. Совет-индиин саг үргэлжэ бэхижэжэ байһан хани барисаае Советскэ Союз үндэрөөр сэгнэдэг юм гэһэн Л. И. Брежневэй үгэнүүдые «Пэтриот» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. КПСС-эй XXV съезд дээрэ Индитэй хани барисаагаа бэхижүүлхэ тухай үргэнөөр тэмдэглэгдээ һэн.

Хөөрэлдөөнүүдэй амжалтатай һайнаар дүүрэхэ хэрэгтэ совет хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа ехээр хандуулна. Совет-индиин холбоо барисаан хадаа гүрэнүүдэй хоорондохи али алиндань ашатай туһатай, һайн харилсаанай гэршэ жэшээ болоно.

СОФИ. «Работническо дело» газетэ «Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй» гэһэн түрүү бэшэг соогоо игэжэ тэмдэглэнэ: «Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ эб найрамдалта совет политикын, шахардуу байдалые саашадань һуларуулха гэһэн һайн һайхан уг зорил гоёо шууд сэхээр бэелүүлхые СССР-эй хүсэжэ байлгын үшөө нэгэ гэршэ жэшээ оолоно».

ВАРШАВА. Амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые Азн түбидэ баталха гээшэ бүгэдэ ниитын эб найрамдалда айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ «Трибуна люду» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые шэнжэлхэдээ тэмдэглэнэ. Азн түбиин гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ харгы зам олохо хэрэгтэ Советскэ Союз эдэбхитэйгээр хабаадаха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлнэ гээд газетэ бэшэнэ.

ПРАГА. Азн түбидэхи шахардуу байдал һуларуулха таарамжатай байдал мүнөө тогтоогдожо байна гээд «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ. Азиин арадуудай аюулгүй байдал хангахын түлөө, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые бэхижүүлхын түлөө Советскэ Союз анхаралаа хандуулна.

УЛААН-БААТАР. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэтэй Монголой олониитэ танилсахадаа, шахардуу байдал һуларуулха гээшэ дэлхэй дээрэхи хүгжэлтын гол шэглэл болоно гэжэ үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа гээд МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Түрүүлэгшэ Н. Лувсанчултэм мэдүүлээ.

БОНН. Зүүн ба баруун оронуудаи хоорондо хёмороо зүришэлдөө гаргахые «хүйтэн дайнай» тала баригшадай хүсэжэ байгаашье һаань, шахардуу байдал һуларуулха политика амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үшөө дахин мэдүүлээ гэжэ «Зюддойче цайтунг» газетэ бэшэнэ.

ВАШИНГТОН. Уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань һуларуулха уряа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгэ дотор һүр жабхалантайгаар соностобо гээд «Вашингтон стар» газетэ бэшэнэ. Совет-индиин харилсаае хүгжөөлгэдэ шэнэ шухала шата нээгдэбэ гээд «Вашингтон пост», «Балтимор сан» болон американ бусад газетэнүүд бэшэнэ.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

АРАДАЙ СОЕЛ КУЛЬТУРА ҺАЛБАРНА

ТАСС

МНРП-гэй XVII съездэ бэлдэн, Монголой коммунистнууд, МНР-эй бүхы арад һүүлэй табан жэл соо, арадай засагай жэлнүүдтэ республикын хурдан түргэн хүгжэлтын дүнгүүдые согсолно. Хүн зоной соёл болбосоролые хүгжөөлгэ хадаа Монгол орондо социализм байгуулгын эгээл ехэ туйлалтануудай нэгэниинь болоно. Оройдоол хэдэн арбаад жэлэй урда тээ огто үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан монгол арад Азиин эгээл түгэс хүгжэһэн эрдэм гэгээрэлтэй үндэһэ янатанай нэгэн болонхон.

Мүнөө республика дотор бүхы хүн зониие наиман жэлэй һургуулитай болгохо хэрэг дүүргэгдэжэ байна. МНР-эй 10 мянган хүн бүхэнэй хүртэсэдэ абажа харабал, баруунай хүгжэнги капиталис оронуудайхипаа һураггүй олон студентнэр тоологдоно.

Республика дотор олон зуугаад соелой байшан, клуб, библиотекэ, уншалгын гэр хүдэлнэ. 50 гаран газетэ, журнал хэблэгдэн гарадаг. Монгол ба хариин оронуудай уран зохёолшод и номууд олон хэһэгээр барлагдадаг байна.

Арадай засагай жэлнүүдтэ монгол орондо театр ба искусство хурдан түргэнөөр хүгжөө. Ороной ниислэл хотодо оперо, баледэй, драмын, хүүгэдэй ба кукольна театрнууд хүдэлдэг, национальна киностуди, цирк бии юм.

Уран һайханай искусство орон дотор үргэнөөр хүгжэжэ байна. Мүнөө уран һайханай бүлгэмүүдэй кружогуудта 200 мянга шахуу хүн хабаадана, арадай театрнууд, ансамбльнууд эмхидхэгдэнхэй.

ЛИССАБОН

Коммунистнуудай кандидадай хэлэһэн үгэ

ТАСС

«Конституци ба тэрээн дотор батадхагдаһан Португалиин бүхы хүн зоной эдлэхэ эрхэ сүлөөе, гол ёһонуудые, тодорхойлолтонуудые хамгаалха гээшэ республикын президентын гол зорилго болоно. Конституцяар хангагдаһан эрхэнүүд контрреволюциин хүсэнүүдые, фашизмые далдалха ёһогүй. Эдэнэр конституциие хазагайруулжа, Португалиин демократиие үгы хэхэ, шэнэ диктатура тогтоохо зорилготой үгэсөөнүүдые бэлдэнэ», — гэжэ Португалиин Компартиһаа президентын тушаалда дэбжүүлэгдэһэн кандидат Октавиу Родригеш Пату мэдүүлбэ. Тэрэ национальна телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, гол ёһонуудай деклараци тухай мэдүүлһэн байгаа.

Тогтуурнтай һайн демократическа засаг захиргаанне байгуулхын тула хашалта харшалалта, бандитизм, эдилгэ үгэлгэ, хардалга түрдэлгэ болон политическэ тэмсэлэй бусад арганнуудые усадхан зайсуулха шухала байна.

ЛИССАБОН

Совет-португалиин харилсаанай хоёр жэлэй ой

ТАСС

Советскэ Союзай ба Португалиин хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор хоёр жэлэй ой гүйсэбэ. Политическэ, худалдаа наймаанай-экономическа, соёлой асуудалнуудаар эдэ харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Совет-португалиин документнүүдтэ, адли тэгшэ эрхэтэй байлгын, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһонуудта эдэ бүгэдэ үндэһэлнэ.

Хоёр жэлэй турша соо совет-португалиин харилсаа холбоон яһала һайжараа гээд нютагай хэблэл бэшэнэ.

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Москвада ошолон Португалиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. Мелу Антунештэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уулзаһанай һүүлээр политическэ элдэб шэглэлтэй Португалиин газетэнүүд хоёр ороной хоорондохи харилсаанай һайжаржа байһан тухай сэдьхэлээ ханангяар бэшэнэ.

БЕЙРУТ

Ливандахи байдал

ТАСС

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ Ливандахи зэбсэгтэ хёмороонууд, бүудалдаанууд зарим тэды һуларһан байна. Гэбэшье Ливанай ниислэл хотодо байлдаанууд үргэлжэлөө. Сириинхидые дэмжэдэг частьнууд, национально-патриотическа хүсэнүүдэй отрядууд тэрээндэ хабаадаһан байгаа. Бейрудэй уласхоорондын аэропортын оршондо шанга тулалдаан болоһо.

Сириин сэрэгүүд Бейрут худар дабшалгаяа зогсоогоод, хотоһоо 20 километрэн газарта бэхилэтгэ хээд байна гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

КАИР. (ТАСС). Ливандахи байдалые зүбшэн хэлсэхын тула зарлагдаһан гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадатай Араб оронуудаи лигиин (ЛАС) Советдэй онсо яаралтай сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Ливандахи буудалдаа дары зогсоохо тухай сессиин урдын шиидхэбэри заседани дээрэ батадхагдаһан байна.

Италиин парламентын һунгалтые сагһаа урид июниин 20—21-дэ үнгэргэхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Италиин коммунис партиин плакадууд Рим хотын үйлсэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОЛИ

ТАМХИНАЙ УТААН

ТАМХИНАЙ хорон (никотин) амиды организмда хэды шэнээн хоро хүргэдэг бэ гэжэ дуулаһан, уншаһан байнабди. Тон бишыхан никогинаар хулгана гү, али минсгэй таряа һаа, уданшьегүй тэдэ амитад үхэшэхэ юм гэдэг.

Харин би энэ асуудал шэнжэлхэ гээгүйб. Тэрэ хадаа медигүүдэй, медицинскэ эрдэмтэдэй хэрэг. Би тамхи таталгын моральна тала тухай бодомжолхо хүсэлэнтэйб.

Тамхи татадаг хүнүүдэй тоо жэлһээ жэлдэ хоронэгүй, харин улам бүри олошорно гэжэ нэгэ статья соо уншаа бэлэйб. Үнэхөөрөөшье, ажаглажа ябахада, олон лэ хүн тон дуратайгаар тамхи татадаг. Тэдэнэй дунда элдэб мэргэжэлтэд бии ааб даа. Үнгэрхэдөө, зарим медигүүдшье татадаг.

«Здоровье» гэжэ журналай, элдэб газетэнүүдэй хуудаһануудта тамхинай хорон тухай ехэ һайн статьянууд толилогдожо байдаг. Ушханда, зүрхэндэ болон хүнэй бусад органуудта тамхин ямар хоро хүргэдэг бэ гэжэ бодолтой хүнэй ойлгожо абахаар байдаг шуу. Тэрээн тушаа научна киножурналнуудшье хөөрэжэ үгэдэг лэ.

Теэд хүнүүд, илангаяа эдиршүүл тамхинай хорон до «эдигдэһээр» байна. Яахадаа тиигэнэб? Али тэдэнэр юумэ уншадаггүй зон гү? Тиимэ бэшэ.

Һаяхан Улаан-Үдын 43-дахи һургуулида эмшэн мэргэжэлтэй хүниие урижа, тамхинай хорон тухай лекци уншуулба. Тэрэ лектор тамхинай хорон тухай яһалашье ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгөө. Гартаа мел бариад, самбар дээрээ зуража байгаад харуулха юм. Тамхи татадаг зарим нэгэ хүбүүдэй жэхыдэһэн хүрэбэ аа гү гэжэ һанахаар байгаа һэн. Харин лекциин дүүрэһэнэй һүүлээр үнөөхи лекторнай гоё гэгшын сигаретэ носоожо, сэнхир хүхэ утаа бааюулан гаража ябашоо. Тамхинай хорон тухай үнэншэмэ гоёор хөөрэжэрхёод, өөрыгөө наадалһан шэнгн тамхи бааюулаад гаража ошохыень хараһан үхибүүдэй ухаанда ямар бодол үлэлтэйб даа?

Һургуулиин ахамад классуудай хүбүүд (заримдаа басагадшье!) тамхи татахаяа ядадаггүй. Тэдэниие һажаагаад, дундуур классаи пурагшадшье углуу шанаагаар, шабхан соогуур хоргодон утаа бааюулжа, тэрээндээ хахаад ожижо байха. Теэд охин-охин, гэртэхинһээ нюужа байгаад, тамхинда һураха оролдодог.

Эдиршүүл тамхи татахадаа, бүдүүзэгэй, ехэнүүд боложо харагданабди гэжэ эндүүрдэг. Тэдэнэр тамхи татахадаа, хэн нэгэниие һажаана бшуу. Эхэ эсэгээ гү, али багшаяа, үгышье һаа, өөрынгөө хүндэлдэг ямар нэгэн хүниие заатагүй һажаана ха юм. Нээрээшье, хүндэлдэг хүнэйнгөө тамхишье татажа байхыень харахада, һанаандань ехэ гоеор харагдажа болоо.

Һургуулинуудта тамхи таталгатай яһала тэмсэл ябуулагдадаг гээшэ. Зүгөөр өөрөө тамхи татадаг багшын тамхинай хорон тухай үхибүүдтэ ямарааршье хөөрөө һаань, хайшаншье гэжэ хорёо һаань, тэрээнһээнь үрэ гарахагүй. Имагтал өөрөө тамхияа хаяад, хаяжа шадахаар бэшэ байбал, хамаг хүсэеэ зангидажа, өөртэеэ тэмсэжэ, эдир багаһаа бэедэнь шэнгэһэн муу зангаа илажа шадаал һаань, ямар нэгэн үрэ гаража болохо. Илангаяа һурагшадтаа хүндэтэй багша байгаа һаа, бүришье ехэ амжалта туйлаха. Иимэ ушарта багша өөрыгөө гамгүй шүүмжэлээд:

— Эдирхэн, тэнэгхэн ябахадаа, хэрэггүй юумэндэ һургадаа ха юм даа. Шабинарни, таанар минии алдуу дабтаха ёһогүйт. Тамхинда һурашоод, тэрэнээ хаяжа ядажа зобонхаар, орой һураагүй ябагшань дээрэ, — гэхэ мэтэшэлэн хэлэбэ һэн гэлэй.

Теэд ажабайдал оөрын ёһо гуримтай. Заатагүй иигээд, тиигээд хэхэ гэжэ заабаришалхын аргагүй ха юм даа.

Албанайнгаа хэрэгээр зарим эмхи зургаанда ороходош, тамхинай хүхэ манан соо хүнүүдынь харагдахаяа болишоһон байдаг. Өөһэдөө тамхи татадаг зон тэрээндээ һурашоод, ойлгохоошье болишоод һууба һэн гэлэй. Харин оройдоо тамхи татадаггүй хүнүүдтэ ямар гэжэ һанаабта? Хубсаһандань тамхинай үнэр нэбтэ шэнгэшэнхэй байха. Гадна тэрэ хүнэй тархи манхайшаһан, досоонь бөөгнэжэ зобоохо.

Үхибүүдэйнгээ тамхи таталгатай түрэлхидшье тэмсэдэг. Амандаа папиросо гү, али сигаретэ зуужархёод:

— Хүбүүн, оромгүй үхибүүдые һажаажа, тамхи татаад үзөөрэй даа, — гэжэ эсэгэнь хүбүүгээ занаха. Харин хүбүүниинь һэншье гэнгүй, эсэгынгээ урдаһаа иигэжэ харюусаха бшуу:

— Ши, аба, өөрөө оромгүй үхибүүдые һажаажа, тамхинда һураа һэн гүш? Абашни теэд юундэ һунаадаггүй байгааб?

Хүбүүнһээ иимэ харюу дуулахадаа, эсэгэ нэрэеэ доройлуулхадаа, зарим эрэшүүл «тэһэрхэеэ» һанажа, хүбүүгээ хараадаг, заримдаа гар хүрөөдшье абаха ушар дайралдадаг.

Иигэжэ эсэгэ хүбүүн хоёрой хоорондохи харилсаан тантажа болохо байна. Тон иимэрхүү жэшээтэй багшалжа ябахадаа ушарһан байнаб. Тамхинай асуудал дээрэһээ халбагаа хахарһан эсэгэ хүбүүн хоёрой хоорондо эхэнь, багшанарынь зоболсоо бэлэйбди. Эсэгын алдуу тухай арайхан гэжэ ойлгуулха хэрэг гараа һэн.

Эдиршүүлэй тамхи таталгатай бидэ тэмсэхэ ёһотойбди. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй махабад тон элүүр энхэ байһай гэжэ бидэ оролдоно ха юмбибди. Зүгөөр хүмүүжүүлгын алибаа хүдэлмэри ябуулхаһаа урид өөрыгөө шүүмжэлэн харабалнай дээрэ.

Ц. НИМАЕВА,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай методист.

Дулгар ДОРЖИЕВА

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД

* * *

Наран шэнгн нагаса,
Набшаһан мэтэ зээ гэһэн
Арадайм сэсэн үгэ
Нарандаал адли гэрэлтэй,
Набшадаал адли
хангалтайл.
Эгээн түрүүн тиигэжэ
Энээнние хэлэһэн хэниһеб
Наһанан хэды ошобошье,
Наран шэнгн һанагдан,
Намда баяр түрүүлнэ.
Анха сагһаа нааша
Арад зонойм бодолой
Арюун гүнзэгы байһые
Амиды бэеэрээ гэршэлжэ,
Алдар солыень мүнхэлнэ.

* * *

Жаргал тухай
шэбшэхэдэм,
Шаргал наран сэдьхэлдэм.
Олон юумэтэй жэшэхэдэм,
Толон болоно нюдэндэм.
Хаанаһаа халтиран
буунан,
Хэнэй һайханние
дуулаһан,
Ямар үнгөөр яларһан,
Һабар мэтэ толом даа.
Үнгэеэ танюулхагүй
шэдитэй,
Сэнгээ хэлэхэгүй мэхэтэй,
Яларжал байха заяатай,
Ямба ехэтэ жаргалнай.

* * *

Тархияа бодолоороо
Тамалжа хододоо
Һэмээхэн гэшхэлдэг
Хэнхэн гээшэбиб?
Харюунь ерэнэгүй.
Харюунь олдоногүй.
Хэлбэлзэһэншүү хүл
дором
Хүрьһэтэ газар.
Томо һара
Толгойм бодолые
уншаад,
Тоомоо таһаржа,
Түргэн ороно үүлэнэй
саапа.

АРТИСТНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Хэнэйшье мэдэһээр, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай коллектив байгша оной майн 18-һаа 31 болотор Москва хотын ажалшадта зүжэгүүдээ харуулжа ерэбэ.

Ленинэй шангай лауреат Л. Леоновой «Ленушка». МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Д. Намдагай «Ээдрээ», А. Салынскиин «Барабанщица», Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур», А. Вампиловай «Ехэ хүбүүн», МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Ч. Ойдобой «Далан худалч», СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. Софроновой «Засаг», Казахай ССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Г. Мусреповэй «Козы-Корпеш ба Баян-Слу» гэһэн зүжэгүүдые Москва хотын хүн зондо хахад һарын туршада харуулаа.

Һаяхан Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай артистнуудтай республикымнай партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд уулзаба.

Буряад драмын театрай директор Ц. А. Балбаров Москвада хэгдэһэн творческо тоосоон тухай суглараашадта тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ.

Театрай коллективэй табиһан зүжэгүүдые Москва хотын харагшад халуунаар угтажа абаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Майн 18-най үдэшэ Л. Леоновой «Ленушка» гэһэн зүжэг табихын урда тээ Москвагай академическэ Бага театрай мэдээжэ артистнууд буряад театрай коллективые халуунаар амаршалаа.

Мүн мэдээжэ совет драматургнууд Афанасий Салынский, Анатолий Софронов гэгшэд өөһэдынгөө бэшэһэн зүжэгүүдые ерэжэ хараа. Тэдэнэр манай артистнуудай уран шадабарида үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна бшуу. Тиихэдэ буряад драмын театрай артистнууд КПСС-эй ЦК-гай соёлой таһагай тушаалта хүнүүдтэй, СССР-эй, РСФСР-эй культурын министерствэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзаа.

Творческо тоосооной дүүрэһэнэй һүүлээр Бүхэроссин театральна бүлгэмдэ шүүмжэлэгшэд, театр шэнжэлэгшэд сугларжа, табигдаһан зүжэгүүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсээ. Мүн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй культурын министр П. Н. Демичев «Тайшаагай ташуур» гэжэ зүжэгые ерэжэ хараа.

Энэ уулзалга дээрэ буряад драмын театрай артистнуудай зүгһөө РСФСР-эй арадай артистка М. Н. Степанова, театрай партийна организациин секретарь, Буряадай АССР-эй арадай артист Ц. П. Пурбуев, артистка Н. Г. Токуренова гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев артистнуудай урда дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов, культурын таһагые даагша Д. Т. Цыремпилов, культурын министр Д. З. Жалсараев, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков болон бусад энэ уулзалгада хабаадалсаа.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Абын шүнгэн хазаарта
Агта хүлэгэй жолооне

Анха түрүүнээ барижа,
Аглаг талаар хатаруулхан.

„БУРЯАД ОРОН-76" ФОТОКОНКУРС

Байса уулын оройһоо
һайса һалхиг үлеэһэн

Хии бараанай һүүлээр
Хээрэ морид амаржа.

Д. ДУГАРОВОЙ фото

АГЫН УРДАНАЙ ДОМОГҺОО

Эртэ урда сагта энэ һуугша нютаг оронноймнай хада уула, гол горход, нютаг нуганууд энэ гэхэ нэрэгүй байһан гэхэ. Буряад угсаатаниие толгойлжо, булгад угсаатаниие дахуулжа, хариин дайсадһаа хамгаалжа, халхалжа ябаһан Бабжа баатар нютаг ороноо эрьен тойрон ябахадаа, нэрэгүй нютаг нугадаа, газар уһандаа нэрэ үгэжэ, эзэгүй газар дайдаяа эзэтэй болгожо, албата зоноо нютагжуулжа ябаһан гэлэй.

Агын голой урда бэеэр үгсэжэ, булуу түхэлтэй хадын хаяагаар гараха гэхэдэнь, булангиртаһан уһаар үерлэһэн Агын гол аяншадай замые боон, хаажархиба. Бабжа баатар хада өөдэ гаран, «Боом» гэжэ хашхараад, бэшэнээ дахуулан, зүүн тээгүүрнь орёожо, нахид дээрэ гарахатайгаа, үдэ нара хараһан нахид хүтэл тээшэ ай-сүй гүйлгэлдэбэ. Нахид дабаан дээрэ гаража, амидаһан моридойнгоо ами даруулан байхадаа, мори амидхаагааша хүндые «Амидхааша» гэлдэн хашхаралдаа һэн ха. Урагшаа ороһон голые уруудан, хабсагайта толгойн хаялгаһаа бурьялһан булагай зүлгэ ногоондо моридоо табижа, эдеэ хоол шанажа эдеэд, амарбад. Бабжа баатар ·Толгойн хүнхэр гаража, толгойн оройень дэрлээд, хоёр гараа хажуу талынь нойроор зали абаба. Һэрин бодоод, һуняажа байхадаа, түшөөд, амаржал байлтай зохид толгой байна, «түшэлгэ» гэе гээ һэн ха. Тэндэһээ доошолходонь, дэлгэһэн альганшуу дэлгээтэй, дэлгэр һайхан үргэн тала нэмжын харагдашаба. Яаһан салуу «Дэлгэр» нютаг гээшэб гэлдэбэ. Талын нуурнуудай дундуур гаража, гүбээ дээрэ гарахадань, гүбээнүүдэй дундаһаа гансаараа тобойһон толгой харагдаба. Тэрэ толгой шэглэн, ай сүй гүйлгэлдэн ерээд, оройдонь гарахадань, аяар холын хада гүбээнүүд нэмжээрэн харагдаа һэн ха. Тойроод хаймадан харахадань, хабатай зохид хараатай, «Хараа толгой» болог гэлсэһэн юм гээ. Тэрэ толгой дээрэ харуул сэрэг томилоод, урда хүндыдэнь ошожо, хонолго түхеэрбэд. Булаг, зүлгэдэнь моридоо табижа, унда эдеэгээ эдеэлээд, бүхэ нойроор унтаһан гээ. Үглөөнэй улаан наранаар Бабжа баатар һуняан бодожо, үе мүсөө тэниилгэн байхадаа, үргэһэ нойрто диилдэжэ, аятай зохидоор амаржа хонобобди, элбэг уһа булагтай, эдилгэ үбһэ ногоотой, эбигээл һайхан нютаг байна, «Эбигээлтэ» гэбэл таарана гэһэн юм.

Тэрэ сагһаа хойшо нэрэгүй байһан газар уһандаа нэрэ үгэжэ, хооһон зайдан нютагуудаа зонтой болгожо, түбхинүүлэн һуулгаһа ниинь тэрэ гэлэй даа.

АГЫН МҮНӨӨНЭЙ ДОМОГҺОО

Зүүн Харгытын адагта анха Татауровтанай дүрбэн углуута модон гэр. бууса хорёо, хара бани барижа, анха түрүүшын эхи табигдаһан Агын һуурин мүнөө Боом, Баруун, Зүүн Хэрээһэтэ, Хонин-Хушуун—эдэ дүрбэн хадын хоорондохи талые эзэлэнхэй, Агын буряадай национальна округой хуули захиргаанай түб болоһон, соёл культурын гуламта боложо, социалис хотын һуури табинхай, зургаан мянгаад хүн зонтой хүгжэжэ байна.

Боомой боорёор дардам гоё заһамал харгы Амидхаашын дабаа сэхэ харан зурына. Тэрэ харгыгаар ашаа тээһэн, зониие һуулгаһан, ашаанайшье, хүнгэншье автомашинанууд, автобусууд, мотоциклнууд амидахые мэдэнгүй, үдэр һүнигүй һүндэлжэл байдаг.

Бабжын сэрэгэй ундалһан, амарһан Алтан Түшэлгын хаялгаһаа бурьялан гарадаг шулуун булаг хатаха, шэргэхые мэдэдэггүй, колхозой хони малай ундан болоһоор зандаа. Дэлгээтэй дэлгэр һайхан нютагнай Жабхараа гэжэ нэрэтэй болонхой. Орон дотороо ажалай амжалтаар, һуудал байдалаар суутай, солотой болонхой. Партиин хорин хоёрдохи съездын нэрэмжэтэ колхозой түб һуурин Цогто-Хангил үндэр набтар байшангуудаар, Соёлой ордон, конторо, һургуулияар, мастерской, магазинуудаар, парк, аллейгээр сайран, ногоорон байдаг. Һүниин сагта электрын гэрэлээр яларан толорон харагдадаг.

Хоёр Һөөгтын дундуур гараһан харгынууд урагшаа, баруулжаа асатан ябашана. Баруулжаа харгын урда талада байдаг Хараа толгойе Һүдэнтын хонишодой һүрэгүүдэй бүрхөөн бэлшээжэ ябахые харахат. Урда сагта Бабжын ардаг хүлэгүүдэй хүлһэ гарган, хүл мунхаг зайжа ябаһан зэрлиг дайдамнай халюурма таряалангаар бүрхөөгдэнхэй, нэрэгүй хооһон байһан хүнды, голнуудаар, хада, гүбээнүүдээр колхоз, совхозой һүрэг олон мал бэлшэн таран эдеэлэнхэй. Бабжын үри һадаһан болохо энэ үе сагай хүнүүд эрдэм эдлэжэ, үүлтэр һайтай мал үдхэжэ, шэмэтэ эдеэтэй таряа талха ургуулжа, агууехэ ород арадайнгаа үргэлжэ туһаламжаар коммунизм байгуулалсажа байнхай. Тиимэл хадаа Бабжа баатарай домог үргэлжэлүүлһэн, энэ үе сагай ажалша баатарнууд мүн болоно.

Б. НАМСАРАИН.

ТААБАРИНУУД

Хүнды хүүеэ, хүтэл нангаа,
Зуузай зураа, зомгоол
хайраа.
(Буу буудаха).

Үнэһэн дээрэ үхэһэн бөө
бөөлэбэ.
(Дала түлихэ).

Гэр дээрэһээ гэшүүһэн
һанжаба.
(Гэзэгэ).

Зээрдэ морин жэбэрэн
харайжа.
Хара гүльмэ ходорон
хосороо.
(Түймэр носохо).

Ябхаалжан ябагаар бууба.
(Нохой).

Талын ганса тайгалжан
табан тээшээ тешватай,
Шамай гэһэн шабганса
улин сохин үлдэбэ.
(Худаг).

Манжын голһоо манаида
нэгэ айлшан ерэбэ,
Малгайень абаад үзэһэмни
шал һогтуу байба.
(Архитай танха).

Захааминай аймагай Бүргэ нютагһаа Н. ХАНДАЖАПОВА эльгээбэ.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Һайниие һанаһан хүн
туһалдаг юм,
Мууе һанаһан хүн
хардадаг юм.

Хүхюухэн хүбүүдэй
хүсэн ехэ,
Залуухан басагадай залн
ехэ.

Үглөөнэй дулаан үлэгүй,
Үрмэдүүл үбһэн хоолгүй.

Оролдобол ажал бүтэхэ,
Орхибол, ажал хосорхо.

Түбһэн юумэ хүндэ бү
хэлэ,
Түлиһэн гал хээрэ бү
орхи.

Түүрхэй амһарта соо эдеэ
бү аягала,
Түбөө хурьга малда бү
тооло.

Һүниин дулаан үлэтэй:
Үбһэ ногоон ургаха.

Һүрэг мал хэшэгтэй:
Һү тараг дэлгэрхэ.

Золгоһон хүниие
мэндэшэлхэ,
Зобоһон хүндэ туһалха—
Баһа нэгэ бэшэгдээгүй
ёһо байха.

Бил бүхэби гэжэ бү
бүдүүрхэ,
Бүхэшье һаашни,
Бүхэд барiха бүхэ байха.

Бил сэсэнби гэжэ бү
хэлэрхэ,
Сэсэншье һаашни,
Саада тээш дуугарха түү
байха.

Б. НАМСАРАИН.

«СПОРТЛОТОГОИ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июниин 9-дэ үнгэргэгдэһэн 23-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 2 (автоспорт), 14 (волейбол), 17 (уран һайханай гимнастика), 26 (мотобол), 40 (туризм), 41 (теннис);

«Спортлото-2»: 5 (бадминтон), 8 (бокс), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 33 (регби), 36 (слалом), 37 (мэргэн буудалга).

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Байгша оной июнь парада республикын ажалшадта харуулагдахаар уран һайханай шэнэ кинофильмнүүд абтаба. Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, совет-югославиин киностудинуудта зохёогдожо гараһан **«Единственная дорога»** гэһэн кинокартина болоно. Уран һайханай, үнгэтэ энэ фильмын сценариень Вадим Трунин бэшэһэн, Вадим Павлович найруулһан байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ фашистнууд гурбан зуу гаран совет сэрэгшэдые плендэ абахадаа, Югославиин Бихач городто түхеэрэгдэлэн лагерьта асаржа хааһан тухай фильм дотор хэлэгдэнэ. Тиихэдээ фашистнууд Югославиин партизануудһаа айхэ һүрдэхэдөө плендэ абтаһан совет сэрэгшэдэй дундаһаа жолоошодые шэлэжэ абаад, бензин шэрэдэг өөһэдынгөө машинануудта һуулгадаг байгаа. Эдэ машинануудынь Югославиин газар дээгүүр Румыниһаа Итали руу ашаа шэрэдэг байһан. Зүгөөр гитлеровецүүд иимэ юумэ эмхидхэхэдээ эндүүрдэг байгаа. Шалтагааниинь гэхэдэ, плендэ байһан совет сэрэгшэд нютагай партизануудтай харилсаа холбоотон байһан тула фашистнуудай түсэбынь хододоо буруу һүрэшэдэг байгаа.

Максим Горькиин нэрэмжэтэ эдиршүүл болон хүүгэдэй Центральна студиин зохёожо гаргаһан **«О чем не узнают трибуны»** гэһэн фильм спортдо дуратайшуулай анхарал татахал ха. Тус фильмын сценариие Юрий Трифонов бэшэжэ Яков Базелян экран дээрэ найруулан гаргаба. Совет ороной мэдээжэ уран зохёолшо, гүрэнэй шангай лауреат Ю. Трифоновые кинодо дуратайшуул пайн мэдэдэг. Тэрэ «Хоккеисты», «Утоление жажды» гэһэн фильмүүдэй сценари бэшэһэн байна. Шэнэ фильмын рольнуудта Дима Прошлецов, Иван Краско, Виктор Смирнов, Юрий Дуванов, Юрий Катин-Ярцев гэгшэд наадана. Энэ фильм Улаан-Үдэ хотын «Прогресс», «Октябрь» кинотеатрнуудта июниин 21—27, 29—30-най үдэрнүүдтэ харуулагдахаар хүлеэгдэнэ.

«Соло для слона с оркестром». Иимэ гаршагтай үнгэтэ кинокомеди «Мосфильмын», Чехословакиин «Баррандов» киностудинуудта зохёогдожо, экран дээрэ гаргагдаба. Совет болон Чехословакиин кинематографистнууд суг хүдэлжэ, энэдэ, зугаа элбэгтэй нэгэ һайндэр тухай һонирхолтой кинокартина үргэн олон харагшадта бэлэглэбэ. РСФСР-эй арадай артист Евгений Леонов, РСФСР-эй габьяата артистнууд Леонид Куравлев, Савелий Крамаров, Юрий Волынцев, кино болон циркын дуушан Наталья Варлей, олон тоото комедиин рольнуудта наададаг Евгений Моргунов гэгшэд эндэ наадана. Энэ кинокомеди «Прогресс», «Октябрь», «Эрдэм», «Восток», «Родина» кинотеатрнуудта июниин 14-һөө 20, зарим кинотеатрнуудтань 24-һөө 27 болотор харуулагдахаар баг саагдана.

Ригын киностудида зохёогдожо гараһан **«Лето мотоциклистов»** гэһэн уран һайханай фильм энэ һараһаа харуулагдажа эхилээ. Фильм дотор хүбүүн басаган хоёрой инаг дуран, нүхэр, хани барисаан гээшэ юун бэ гэжэ ягаад мэдэжэ абаһан тухайнь һонирхолтойгоор харуулагдана.

Балшар жаахан үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильмүүд олон. Тэдэнэй дунда **«А мама меня не любит...», «Валя, Валечка и Антон», «Внимание дети!», «Говесники», «Тайна 7 «А», «Этюды о детстве», «Юные пожарные», «Я, детский врач»** гэһэн кинофильмнүүд бии.

Мүн «Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан **«Чудо с косичками»** гэһэн уран һайханай фильм олоной анхаралда табигдаба. Фильм дотор совет ороной гимнастканууд болон тренернүүдэй ажабайдалһаа һонирхолтой зүйлнүүдынь экран дээрэ гаргагдаһан байна. Горький хотын театральна училищиин һурагша Ира Мазуркевич, Москвагай Бага театрай актриса Анна Жарова гэгшэд гимнасткануудай, артист Игорь Ясулович, Москвагай уран һайханай театрай артист Александр Калягин хоёр тренернүүдэй рольнуудта наадана.

«Таджикфильмын» киностудида зохёогдоһон **«Краткие встречи на долгой войне»** гэһэн уран һайханай фильм энэ һарада харуулагдахаар абтаба. Фильм дотор Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ ами наһаяа хайрлангүй баатарай үхэлөөр унаһан эдир летчик басаган Гульшод поэт Рустама хоёрой инаг дуран тухай хэлэгдэнэ. Артистнууд Тамара Шакирова, Акиф Магеррамов, Галиб Исламов, Виктор Павлов гэгшэд фильмын рольнуудые гүйсэдхэнэ.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй кинофикациин управлени, кинофильмнүүдэй Буряадай республикын конторо болон киносетиин дирекци «БАМ — стройка века» гэһэн уряа доро тематическа фильмүүдые энэ һарада харуулжа эхилбэ. Мүн хүдөө ажахын, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан документально-хроникально, научно-популярна фильмүүд харуулагдахаар абтаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Уншагшын түрүү бэшэг. «Практикаар шалгагданхай» А. Рыжковой статья. «Дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө—суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бригадна подрядай ашаг үрэ» — А. Любименкын статья. «Бюджедэй урдахи уялга» — Н. Тохонтоевагай статья. Улаан-Үдын горсоведэй сессиһээ тоосоон.

Гурбадахи хуудаһанда. «Үшөө нэгэ шалгалта үгтэбэ» — В. Найдаковагай статья. Түби дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Субботын номерой материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35—«Һайн шанартай эд бараа ехээр гаргаха». 11.05 — Гүрэнэй Пятницкиин нэрэмжэтэ академическэ ород арадай хоорой концерт. 11.50 — Забһарлалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10 — АБВГДейка» ...(үнгэтэ). 12.40 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга» (үнгэтэ). 13.50 — «Хүгжэмэй һонин». 14.00—«Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа (үнгэтэ). 14.30 — «Очевидное — невероятное» (үнгэтэ). 15.30—Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 16.00 — «Хани барисаан»—тележурнал (үнгэтэ). 16.30 —«Золотой Орфей» гэһэн эстрадын дуунуудай XII уласхоорондын фестивалиин лауреадуудай концерт, (Болгариһаа дамжуулга, үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30—Забһарлалга. 18.40 — «Экран дээрэ Чарли Чаплинай хабаадалгатай фильмүүд». 19.20 — «Верасы» гэһэн ансамблиин хабаадалгатай эстрадна программа (үнгэтэ). 19.45 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр гаргаха». 20.15 — Гүрэнэй Пятницкиин нэрэмжэтэ академическэ ород арадай хоорой концерт. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Литературна зохёолнууд экран дээрэ». «Молодая гвардия» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.40—«Уран зураашад тухай хөөрэлдөөн». А. С. Голубкина (үнгэтэ). 23.20 — «Время». 23.50 Забһарлалга. 24.00. СССР-эй кубогай түлөө футболоор мүрысөөн. «Динамо» (Тб.) — «Карпаты» (Львов), 2-дохи тайм. Тбилисиһээ дамжуулга.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-54-93, приемная — 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01815. Заказ № 015919.